

3 Aruba

Medische beroepsgroepen naar parlement

9 Wereld

‘Minstens 9 doden’

10 Economie

Zakenblad Fortune in Thaise handen

12 Sport

Voetbalsters hebben WK-ticket al bijna binnen

Verbod zonnebrandcrème met oxybenzone per 1 januari 2019

Aruba Aloe: ‘Wij zijn ruim op tijd’

ORANJESTAD — De invoer of lokale productie van zonnebrandcrèmes met de stof oxybenzone, wordt per 1 januari 2019 verboden, met een overgangstraject van ongeveer een jaar. Dat maakte minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu Otmar Oduber (POR) donderdag bekend. Volgens het lokale bedrijf Aruba Aloe hebben zij die overgangsfase niet nodig, zij zijn namelijk al sinds vorig jaar bezig met het ontwikkelen van een nieuwe lijn zonnebrandmiddelen zonder oxybenzone en verwachten deze voor 1 januari te kunnen introduceren op de markt.

door onze verslaggever
Melissa Stamper

In augustus had de regering al bekend gemaakt bezig te zijn met een wetsvoorstel ter bescherming van het milieu waarbij de focus ligt op het verbieden van plastic en foam-producten voor eenmalig gebruik en het verbieden van schadelijke stoffen in zonnebrandmiddelen. Het was toen nog niet duidelijk hoe dat uitgevoerd zou moeten worden maar afgelopen donderdag had de Milieu-minister een update over het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel zou half september worden behandeld in de Staten maar tot op heden was dat niet aan de orde gekomen. Reden voor de vertraging was dat de minister eerst de impact van zo'n voorstel wilde onderzoeken, 'het gaat om een grote aanpassing, we willen het op de juiste manier introduceren en tijdens het proces hiervan hebben we een overeenkomst gesloten met een instantie op het eiland, dat vanaf het mo-

ment dat de wet aangenomen wordt ook de gevolgen (*value-chain*) voor onder meer de onderwaterwereld en de commerciële wereld worden gemeten'. Oduber heeft dit met de ministerraad overlegd en hoopt dat de Staten meewerken zodat deze wet behandeld wordt en ook gelijk met ingang van 1 januari geïntroduceerd kan worden.

Oxybenzone

Oduber haalde tijdens de persconferentie de reden aan voor het verbieden van oxybenzone. Volgens de Milieu-minister is het gebruik van oxybenzone in zonnebrandproducten op Aruba, vergeleken met andere landen, namelijk zes keer hoger dan het gemiddelde. "Met grote gevolgen voor ons milieu en met name onze koralen raken hierdoor beschadigd. Als land willen we onze natuur beschermen waaronder ook ons marinepark en onderwaterwereld, daarom hebben we besloten om de stof oxybenzone te verbieden." Oduber is zich ervan bewust

Foto: Aruba Aloe

Aloë-planten worden gesneden in de fabriek van Aruba Aloe.

dat er andere stoffen in zonnebrandmiddelen zitten die ook schadelijk kunnen zijn voor het milieu. "Wij hebben echter besloten hiermee de eerste stap te zetten," legt hij uit. Het is een wet die met een ministeriële beschikking (MB) aangepast kan worden om eventueel andere stoffen toe te voegen aan het verbod.

"Het gaat uiteraard om een grote wijziging, daar moeten we flexibel in blijven", zo stelt de minister.

Bedrijven

De minister wil het verbod vanaf 1 januari 2019 introduceren met een overgangstraject van een jaar waarbij de sancties per 2020 inge-

voerd zullen worden zodat bedrijven de tijd hebben om zich aan te passen. Hierbij gaat het om een verbod op invoer en lokale productie van zonnebrandcrème met oxybenzone. De regering heeft Directie Natuur en Milieu (DNM) om advies gevraagd om alternatieve producten aan te raden. Deze alterna-

tieven zijn ook duurder, 'dat is dan ook de reden waarom er vaak oxybenzone gebruikt wordt, het is goedkoper maar veroorzaakt ook meer schade aan het milieu', daarom is minister Oduber in overleg met Financiën-minister Xiomara Ruiz-Maduro (MEP) en premier Evelyn Wever-Croes (MEP) om bepaalde fiscale

incentives voor bedrijven te introduceren zodat het aantrekkelijk wordt om alternatieve producten te importeren of lokaal te produceren.

Aruba Aloe

Volgens de managing director van Aruba Aloe, Remko van der Veldt is het bedrijf al een paar jaar bezig met een nieuwe lijn, 'dat geeft ook al aan dat deze wet voor ons niet als een verrassing komt omdat het een wereldtrend is'. Eerder vorig jaar in een interview met de *Amigoe* vertelde Van der Veldt dat het bedrijf al twee jaar bezig was met eigen onderzoeken gezien dat er indicaties waren dat oxybenzone bijwerkingen heeft voor de koralen. Daarnaast kijkt het bedrijf naar wetenschappelijke publicaties, van onder meer non-profit organisatie 'The Environmental Working Group' (EWG) die zich richt op consumentengebruik en het milieu. Op basis van deze onderzoeken is het bedrijf sinds 2017 bezig met ontwikkeling van een nieuwe lijn zonnebrandproducten. Volgens Van der Veldt zijn ze ver met de productontwikkeling en wordt dat binnenkort gelanceerd, de exacte datum kon het bedrijf de *Amigoe* niet geven. Deze nieuwe lijn bevat helemaal geen oxybenzone maar is gebaseerd op de mineralen zinkoxide (ZnO) en titaniumdioxide (TiO2), legt hij uit.

Vervolg op pagina 3

Sargentini mag Hongarije-rapport toelichten

BRUSSEL — Judith Sargentini, Hongarije-rapporteur van het Europees Parlement, mag maandag in Brussel haar kritische rapport over het land toelichten aan EU-ministers voor Europese Zaken.

Tijdelijk EU-voorzitter Oostrijk heeft haar uitgenodigd om een informeel gesprek te voeren over de staat van de democratie en rechtsstaat in Hongarije, laat de GroenLinks-politica weten.

Op basis van het rapport activeerde het parlement in september artikel 7, de zwaarste strafprocedure in het EU-verdrag. In theorie kan daardoor het stemrecht van de regering-Orbán in

ministerraden worden geschorst. De kwestie ligt nu op het bord van de ministers. Bij hun vorige sessie in oktober pleitte minister Stef Blok (Buitenlandse Zaken) er met een aantal collega's voor dat Sargentini het rapport zou komen toelichten. "Een kleine stap in de goede richting", aldus Sargentini. "We hebben te maken met

een uiterst ernstige situatie in een van onze eigen lidstaten. Wij hebben geen tijd te verliezen. Het gaat om de aantasting van fundamentele waarden van de Hongaarse bevolking." Zij stelt vast dat de situatie onder tussen verslechtert en hekelt het 'getreuzel' en gebrek aan daadkracht van het Oostenrijkse voorzitterschap.

Broer Boris Johnson stapt ook op als minister

LONDEN — De Britse onderminister Jo Johnson van Transport geeft er, net als zijn broer Boris, de brui aan uit onvrede over de brexit-onderhandelingen. Hij maakte gisteren bekend dat hij opstapt omdat hij niet achter het akkoord kan staan dat premier Theresa May met de Europese Unie wil sluiten.

Foto: AFP

"Het is me steeds duidelijker geworden dat de terugtrekkingsovereenkomst die in Brussel en Whitehall wordt afgerond, zelfs op het moment van schrijven, een vreselijke vergissing zal zijn", liet Johnson in een online-publicatie weten.

Volgens hem wordt het Verenigd Koninkrijk door het akkoord economisch geschaad. Maar ook als er geen akkoord komt, zal dat het land volgens hem geen

Jo Johnson

goed doen. Johnson, die in 2016 tegen de brexit stemde, pleit voor een tweede referendum over het Britse vertrek. De woordvoerder van May liet al weten dat er 'onder geen beding' een tweede referendum komt. Jo's broer Boris Johnson legde in juli zijn functie als

minister van Buitenlandse Zaken al neer.

De oud-burgemeester van Londen is een van de boegbeelden van de campagne om de EU te verlaten.

Hij heeft zich ontpopt tot een van de meest uitgesproken critici van de premier.

Veel doden door bomaanslag bij hotel Mogadishu

MOGADISHU — Door een bomaanslag bij een hotel in de Somalische hoofdstad Mogadishu zijn gisteren negentien mensen omgekomen. Onder hen zijn zes vermoedelijke islamitische strijders.

De explosies waren tot in de wijde omgeving te horen en werden opgevolgd door wapengekletter. De politie houdt voorts nog de islamistische terroristische organisatie al-Shabaab verantwoordelijk voor de aanslag.

De aanval begon toen twee militanten in hun auto's zichzelf opbliezen voor de ingang van hotel Sahafi.

Daarna ging nog een bom af aan de achterkant van het hotel. Vier strijders die gewapend het hotel wilden binnendringen werden door de beveiliging doodgeschoten.

Foto: AFP

De Somalische hoofdstad Mogadishu is ontregeld door de bomaanslag.

Ten minste dertien burgers kwamen om het leven en vijftien mensen raakten ge-

wond. In het hotel verblijven vaak Somalische regeringsmedewerkers. Een woord-

voerder van al-Shabaab liet weten dat het hotel om die reden doelwit was.

deze week:

Sluipmoordenaar diabetes aanpakken met gezonde leefstijl

De mooie stilte van Palumeu

Mindfulness werkt

NOCTUA Caribbean
Compliance & Financial Solutions
www.noctua-caribbean.com
+297-5945681

**Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheken**
ASSURANTIE SERVICE CENTRUM ARUBA N.V.
Dienstverlening met een
persoonlijk karakter
Tel. 582-2720 • Fax 582-0200
Beatrixstraat 34 • Oranjestad
email: insurance@asca.aw

**Fundacion
Alzheimer
Aruba**

Bezoek onze website
www.amigoe.com

**Fundacion pa Hende Muhe
den Dificultad**
Bel: 583 5400 – Primavera 1-B
Ma –Vr 8 am – 5 pm
STOP Huiselijk geweld!

**Fundacion Arubano
di Esnan Visualmente
Incapacita**
Primavera 233, Aruba Tel.(297)582-5222/582-5051, fax (297)582-0306
e-mail: favi@setarnet.aw website: http://www.favi.org

Kidneys 297
Be aware, stay healthy!

Casa Nonna New York Presents

ANTINORI
26 GENERAZIONI
Wine Pairing Dinner
Tuesday | 13 November 2018 | 6 p.m.
Join us for an exclusive evening and
one-time event of outstanding wines and
a thoughtfully paired 5 course dinner hosted
by one of the most distinguished wineries
in the world, **Marchesi Antinori**.
Price for the dinner is \$100 USD per person
Excluding gratuity and 6% tax
To be part of this exclusive event call:
(+297) 527 2699 or (+297) 527 2222

Marchesi Antinori Wines are officially distributed by Arion Wine Co.

Palais Hindu
Engelandstraat #38- Tel:5832386
Now Open Sundays!
 **Facebook: Pictures
"Palais Hindu Online"**
**Saturday/ Sunday
20%
riba AWG 50***

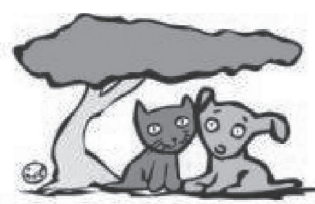
Christmas Open House
Nov 11th
10:30 AM - 2:30 PM

Santa Claus is Coming!
11:30 AM-1:30 PM

...it's about having Fun, come enjoy the Decorations :)

**Festive
Clearance
Sale**
Last chance to own a
2018 Ford Figo
• Up to AWG **5,800.00 discount*** • Starting at AWG **29,982.00** including taxes**
• As low as AWG **516.00 p.m.***** • While supplies last
*Discount varies between AWG 5,250.00 and AWG 5,800.00 depending on the 2018 Ford Figo trim. **Starting price of AWG 29,982.00 is for a 2018 Ford Figo Trend 4-dr sedan a/t and is including BBO/BAZV/BAVP. ***Monthly payment is based on AWG 29,982.00 financed for 6 years at 6% APR with 0 down payment via Caribbean Mercantile Bank N.V. www.easprobacon.com online calculator.
Call: 524 4444
e-mail: info@yrausquin.com
www.yrausquin.com

Go Further

ARUBA ANIMAL SHELTER

**(sporen van) een
zeeschildpad gezien?**
**Bel TURTLE HOTLINE :
592 93 93**

**"What about...
The beach
today,
nice- clean-
and pure white
sand..."**
**Aruba is Beautiful!
...And Clean...**
Support:
**Fundacion
Aruba Limpi**
583-8383

1. Vacature Griffie der Staten

De Griffie der Staten is het ondersteunende ambtelijk apparaat van de Staten van Aruba en heeft de onderstaande vacature. Voor de vacature geldt dat men politiek neutraal moet zijn, gevoel heeft voor bestuurlijke verhoudingen, in teamverband kan functioneren, bereid is tot bijscholing, discreet en representatief is. Bovendien moet men beschikken over de Nederlandse nationaliteit of van rechtswege zijn toegelaten in Aruba en het kunnen overleggen van een verklaring omtrent gedrag.

2. Manager informatisering en automatisering

Hoofdbestanddelen
van de functie:

- MCSE certificering;
- Ervaring met en kennis van Active Directory en Group Policies;
- Kennis en ervaring met hardware virtualisatie XenServer, VMware;
- Bewezen ervaring op de gebieden Applicatie- en OS distributie; virulisatie en netwerkkarchitecturen;
- Kennis van en ervaring met de implementatie van een of meerdere Microsoft producten, Exchange, Share point, Microsoft Lync;
- Ervaring met systemen of ondersteuning van het netwerk in een Microsoft Netwerk omgeving met Active Directory of Bereidheid om te leren;
- Windows / Microsoft Exchange 200x en server ervaring;
- Windows10 OS, Microsoft Office praktijkkennis;
- Kennis van de huidige communicatieapparatuur en protocollen, server en desktop technologieën;
- Brede kennis van ICT vraagstukken.
- Beheer en onderhoud van de televisie- en radiozender van de Staten.
- Technisch beheer van Decos

3. Functie-eisen

Opleiding:	HBO+/WO opleiding in de ICT en of Automatisering of een gelijkwaardig werk- en denkniveau;
Ervaring:	Minimaal 3 jaar relevante ervaring
Dienst specifieke eisen:	Is politiek neutraal, dienstverlenend, accuraat en integer, resultaatgericht Discretie hoog in het vaandel hebben.

4. Contact

Stuur ons uw sollicitatiebrief en CV vóór 23 november 2018. Deze kunt u richten aan Griffie der Staten t.a.v. mevrouw Juëlla Kock L.G. Smith Boulevard 72 of per e-mail juella.kock@parlamento.aw. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevrouw Juëlla Kock via e-mail of telefonisch 528-4673

XANDER BOGAERTS
**X-MAN
CELEBRATION**
Dia: 10 November 2018
Luga: Carnival Village
Orario: 6pm - 10pm
Animacion musical:
Claudius Philips & Oreo
Le Groove
Massive Brassband
**2018
WORLD SERIES
CHAMPIONS**

Invoering AruBIG is gespreksthema

Medische beroepsgroepen naar parlement

ORANJESTAD — De Huisartsenvereniging (Hava), de Asociacion di Especialista Hospital di Aruba (Asha), de Aruba Dental Society (ADS) en de beroepsgroep verloskundigen praten maandag met de Vaste Commissie van Volksgezondheid over de AruBIG. Dat bevestigt commissievoorzitter Marisol Lopez-Tromp desgevraagd aan de *Amigoe*.

door onze verslaggever
Mirte de Rozario

De genoemde instanties hebben de Vaste Commissie Sociale Zaken, Gezin, Ouderenzorg en Volksgezondheid (CSZGOV) schriftelijk om een ontmoeting gevraagd, omdat ze de parlementsliden informatie willen geven over de uitvoering van de Landsverordening beroepen in de gezondheidszorg en hun standpunten willen delen. “Het doel van de vergadering is dat de Statenleden inhoudelijk worden geïnformeerd, zodat ieder van hen een mening kan vormen op basis van de informatie die ze van de stakeholders krijgen”, zegt Lopez-Tromp. “De commissieleden zullen vragen stellen en de stakeholders kunnen een toelichting geven op wat er nog niet duidelijk is. Zo worden standpunten onderbouwd.” De CSZGOV-voorzitter benadrukt dat het een besloten vergadering is.

Dangui Oduber
De minister van Volksge-

Minister Dangui Oduber op 16 oktober in de Staten tijdens een vragenuur over de AruBIG.

zondheid, Dangui Oduber (MEP), vertelde op 16 oktober in het parlement tijdens een door Lopez-Tromp aan- de gevraagd vragenuur al wat de stand van zaken was rond de AruBIG. Hij maakte toen duidelijk dat het thema voor hem ‘geen discussie’ meer is, omdat de commissie AruBIG medio augustus consensus heeft bereikt om met accreditatie-organen in Colombia en Costa Rica te werken.

AZV geen commentaar
Lopez-Tromp had tijdens dat

vragenuur ook opgemerkt dat vertrekkend AZV-directeur Anco Ringeling begin september nog had gezegd dat de invoering van de AruBIG wat de AZV betreft een discussiepunt is. De minister reageerde toen dat hij geen ruimte meer geeft voor onderhandelingen, omdat de AruBIG is opgenomen in het regeerprogramma en er consensus is. Afgelopen woensdag tijdens een persconferentie herhaalde de bewindsman zijn standpunt. Hij zei bovendien dat de nieuwe directeur van de

AZV, Ruben Goedhoop, akkoord is met het voorstel dat nu op tafel ligt. De Amigoe heeft de AZV meerdere malen om een reactie gevraagd, maar de zorgverzekeraar blijft aangeven ‘geen commentaar’ te willen geven.

AVP
Parlementariër Mervin Wyatt-Ras (AVP) is het niet eens met het standpunt van de minister dat hij ‘medici en specialisten niet meer wil raadplegen over de BIG’. Ze vindt dat de regering in

AVP-parlementariër Mervin Wyatt-Ras.

gesprek moet blijven met de belangrijkste partners in de gezondheidszorg. “Want als de minister geen rekening wil houden met de stakeholders, dan betekent dat ook dat hij geen rekening wil houden met het werk van het parlement. Dat kan niet mogelijk zijn.” Wyatt-Ras noemt ook de Vaste Commissie-vergadering van komende maandag. “Het zou goed zijn als ook de AZV om de tafel zit, om een mening te geven.” De parlementariër zegt daarnaast dat het thema geen discussiepunt moet zijn, omdat het in het partijprogramma is opgenomen, maar omdat het over de gezondheid van

de bevolking gaat. “Dat moet altijd op de eerste plaats komen in de hele discussie.” In haar reactie wijst Wyatt-Ras, die voorheen voorzitter van de Vaste Commissie Gezondheid was, erop dat de wetgeving van de BIG in 2015 unaniem door het parlement is aangenomen. Een jaar eerder werd de wet Kwaliteit van de Gezondheidszorg aangenomen, waarin staat dat er een kwaliteitsinstituut moet worden opgericht dat specialisten kan toetsen en registreren. Als laatste merkt de AVP-er op dat het niet oké is dat de huidige minister van Volksgezondheid de vorige directeur van de AZV aanvalt.

In het kort

Huis-aan-huis
Een patrouille moest afgelopen donderdagochtend naar Papaya, waar buurtbewoners klaagden over illegale huis-aan-huis verkoop van pannensets. Agenten troffen in Montaña twee Italianen aan. Toen ze werden aangesproken bleek dat ze inderdaad vanuit hun auto diverse artikelen aan de man probeerden te brengen. Op deze manier wilden zij hun nieuwe bedrijf op het eiland promoten. De politieagenten namen hun gegevens op en legden aan de heren uit dat zij niet zomaar zonder vergunning spullen op de openbare weg mogen verkopen. De verkopers toonden begrip en beloofden dit niet meer te doen.

Slot
Op het politiebureau kwam afgelopen donderdagmiddag een man binnen die aangifte deed van diefstal. Hij had afgelopen woensdagmiddag zijn vrachtwagen geparkeerd op de parkeerplaats van La Hacienda Mall. Twee uur later keerde hij terug en zag hij dat alles in het voertuig helemaal ondersteboven lag. Hij realiseerde zich dat hij de vrachtwagen niet op slot had gedaan. Onbekenden hadden zijn portemonnee met daarin 50 florin, zijn AZV-kaart, rijbewijs, identiteitskaart en bankpasje buitgemaakt. De politie nam zijn aangifte op.

Honger
In de binnenstad van Oranjestad moesten agenten afgelopen vrijdagnacht praten met een dakloze verslaafde. Een omwonende van de Columbusstraat klaagde over overlast. De zwerper zou aan zijn deur hebben geklopt en om eten hebben gevraagd. De buurtbewoner zou echter geen eten voor hem in huis hebben gehad, maar belde wel met de politie. In de Caya Betico Croes troffen agenten de dakloze verslaafde aan. Hij verklaarde dat hij inderdaad eerder in de Columbusstraat was geweest om bij mensen aan te kloppen voor voedsel, omdat hij ontzettend veel honger had. De agenten zeiden hem daar niet meer te komen om naar eten te vragen en de zwerper zei daar wel begrip voor te hebben.

Aruba Aloe: ‘Wij zijn ruim op tijd’

Vervolg van pagina 1

Volgens Van der Veldt zullen zij als lokaal bedrijf geen moeite hebben met de invoering van deze wet. Alles wordt op het eiland zelf gedaan: van ontwikkeling tot verpakking. Aruba Aloe zorgt ervoor dat alle producten door erkende ‘certified’ bureaus getest worden. Het bedrijf zegt op de hoogte te zijn van de laatste ontwikkelingen met betrekking tot oxybenzone, voor al hun producten houden ze hun blik op de ontwikkelingen die in de wereld gebeuren. Ze ontwikkelen de producten met grote zorgvuldigheid en dat laten we uitgebreid testen, zo zijn onze producten ‘FDA approved’ en dat testen kost tijd, zo legt hij uit. Zo kijkt het bedrijf ook naar andere marktontwikkelingen bij zonnebrandproducten. Als hij kijkt naar de wereldwijde ontwikkeling is er in Europa veel aandacht voor onder meer nanodeeltjes en de beschermingsfactor in zonnebrandmiddelen.

Bescherming
Ook in Nederland is een gesprek gaande over de daadwerkelijke bescherming van deze producten en daar kijkt Aruba Aloe ook naar. De SPF-factor geeft aan hoeveel bescherming een product biedt tegen UVB-straling, die zorgt voor verbranding van de huid. Daarnaast moeten zonnebrandmiddelen beschermen tegen UVA-straling. Die kan schade veroorzaken dieper in de huid, wat de kans op kanker en celveroudering vergroot. De Consumentenbond in Nederland beoordeelde afgelopen zomer de beschermingsfactor op zonnepsprays en in 2017 deed zij onderzoek naar zonnebrandcrèmes. Reden om deze onder de loep te nemen is feit dat consumenten niet zelf kunnen controleren of zij goed beschermd zijn, een te lage factor kan dan op korte en op lange termijn schade toebrengen aan de huid.

Nanodeeltjes
Ook het onderzoek naar nanodeeltjes in zonnebrandcrèmes is een aandachtspunt voor het bedrijf, legt marketingmanager Jessica Posner uit. Nanodeeltjes van titaniumdioxide (TiO2) en zinkoxide (ZnO) be-

Aloë-planten worden verwerkt in de fabriek van Aruba Aloe.

De aloë-plantage van Aruba Aloe.

schermen goed tegen UV-licht en worden daarom gebruikt in zonnebrandcrèmes. Ze zijn transparant, met als voordeel dat mensen zich niet met een dikke witte crèmelaag hoeven in te smeren om beschermd te zijn. Als je deze mineralen dus in nanovorm gaat gebruiken kan het opgenomen worden in de huid wat dan gevolgen kan hebben op de gezondheid van de consument, zo legt Posner uit. In een publicatie van vorig jaar van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) stelt het instituut dat uit verschillende onderzoeken blijkt dat TiO2 en ZnO nanodeeltjes in zonnebrandcrème moeilijk door de huid kunnen dringen. Daarom concludeert de Europese Commis-

sie (EC) dat het veilig is om TiO2 en ZnO nanodeeltjes in zonnebrandcrème te gebruiken tot een concentratie van 25 procent. Er zijn echter nog wel vragen over de effecten van langdurige blootstelling aan deze nanodeeltjes. De intacte huid is een goede barrière, waardoor verspreiding van nanodeeltjes in het lichaam verwaarloosbaar is. Echter, de studie waarnaar RIVM verwijst in een publicatie laat zien dat er mogelijk stapeling van TiO2 in de lever kan optreden na jarenlange blootstelling aan zeer kleine hoeveelheden van TiO2 nanodeeltjes via de huid. Daarnaast blijven er ook zorgen over het gebruik van TiO2 en ZnO nanodeeltjes in zonnebrand in sprayvorm, omdat hierbij inademing van

de nanodeeltjes optreedt. De longen zijn kwetsbaarder dan de huid en bestaan uit slechts een dubbele cellaag waar uitwisseling plaatsvindt tussen de lucht en het bloed. Kortdurende studies naar de inademing van TiO2 nanodeeltjes laten zien dat er ontstekingen op kunnen treden in de longen en dat de longen moeite hebben om de deeltjes op te ruimen. Zonnebrandsprays met nanodeeltjes mogen in Europa niet meer verkocht worden op basis van de conclusie van de Scientific Committee on Consumer Safety (SCCS) dat een risico voor de consument bij gebruik van zonnebrand sprayvorm niet uit te sluiten is. “Dit zijn allemaal overwegingen die we meenemen bij

onze productontwikkeling”, aldus Posner.

Aandacht voor milieu wereldwijd
Indien het verbod daadwerkelijk ingaat per 1 januari lijkt Aruba samen met Hawaï voorop te lopen, want zelfs Bonaire, Australië en Nieuw-Zeeland hebben het verbod op zonnebrandmiddelen met stoffen die schadelijk zijn voor koraal zoals oxybenzone, nog niet ingevoerd en mikken voornamelijk op 2020/2021. “Er is de laatste tijd veel aandacht

voor de bescherming van natuur en milieu, ook op Aruba en dit is een logisch vervolg erop, wij zijn blij met deze wet en zijn ruim op tijd met de producten die daar goed bij passen, besluit hij.” De trend voor bewustwording is er al, dat merkt het bedrijf ook in de winkels. Deze wet is dan ook een goede stap naar het verbod van de bewustwording, aldus Van der Veldt. “Aruba heeft niet alleen een nieuw product nodig maar ook bewustwording is nodig en daar zullen we zeker aandacht voor hebben”.

Stichting Algemene Bejaardenzorg Aruba

Ben je toe aan een nieuwe uitdaging?

Wil je werken met gemotiveerde mensen,

bij een stichting volop in beweging en vernieuwing?

Dan is dit een baan voor jou!

VERZORGENDE NIVEAU 3

Als verzorgende ben je verantwoordelijke voor de coördinatie van het totale zorgproces van de cliënt. Je komt op voor het belang van de cliënt. Je bent kritisch op je eigen handelen en hebt oog voor je omgeving. Je biedt verpleging en verzorging afgestemd op de behoefte van de bewoners, op basis van een individueel zorgleefplan.

Je bent een enthousiaste teamspeler die resultaatgericht samenwerkt. Je toont initiatief, bent flexibel en werkt zelfstandig. Je hebt affiniteit met kwaliteit van zorg en vindt het leuk om op dit gebied een voorbeeldfunctie te vervullen naar collega's.

Herken jij je hierin? Dan willen wij graag met je kennismaken.

Kennis
De functie vereist vakkennis op het niveau van de opleiding tot Verzorgende (IG) op niveau 3 aangevuld met ervaring in het vak- en werkgebied.

Arbeidsvoorwaarden
Het geboden salaris is afhankelijk van de opleiding en de opgedane ervaring. De SABA heeft goede secundaire arbeidsvoorwaarden evenals een zeer goede pensioenregeling.

Sollicitaties
Meer informatie over deze functie is verkrijgbaar bij de heer Jeroen van Geest, Divisie Manager Verzorging & Verpleging via tel. 584-2201. Uw schriftelijke sollicitatie inclusief uw CV, kunt u richten aan: ishara.fluonia@sabaruba.org t.a.v. Mevr. I. Fluonia, HR manager.

Uiterste sollicitatiedatum: 23 november 2018

UIT BEELD – IN BEELD

Eén foto zegt meer dan duizend woorden. Het kan intrigeren, emotiëren en choqueren of voor eeuwig op je netvlies worden gebrand. De *Amigoe* zoekt wekelijks de meest indrukwekkende en mooie foto's uit die de krant om redactionele redenen net niet hebben gehaald.

Omweg

Door Ponton rijden om van of naar Oranjestad te komen, valt deze dagen niet mee. DOW is bezig met wegwerkzaamheden, waardoor een groot deel van de hoofdweg is afgesloten. Dat is vooral een uitdaging voor verkeer dat de weg naar de benzinepomp van Ponton wil vinden. Overigens, het tankstation is wél te bereiken.

Foto: Mire de Raaij

Omweg.

Hete peper

Een kruiwagen vol Madame-jeanette hete pepers en papaja's, waarmee de typische 'pica di paya' gemaakt wordt, staat bij de kraam van een lokaal productiebedrijf. De 'From cunucu to table' conferentie georganiseerd door Aruba Tourism Authority afgelopen donderdag werd afgesloten met een beurs, waar producenten van verswaren en producten hun handelswaar toonden.

Foto: Nadine Siles

Hete peper.

Tekenend

Auteur Adi Martis signeert zijn geschiedenisboek 'De geschiedenis van Aruba tot 1816' voor een koper. Hij presenteerde zijn boek donderdagavond in de tuin van de Arubiana-afdeling van de Nationale Bibliotheek. De bijeenkomst was druk bezocht.

Foto: Tiziana la Torre

Tussen kunst en kitsch.

Van kunst naar kitsch

Bij de vlooiemarkt van ouderencentrum Kibrahacha kwam de Amigoe een bijzondere mok tegen.

Het bleef echter onduidelijk hoe de Amigoe-mok daar is terechtgekomen.

Achter de schermen

Bij de aftrap van de Kinderboekenweek werd vanuit de coulissen een blik geworpen op het publiek.

Na afloop deed zowel het publiek als de dansers op het podium mee aan de viering en werd erop los gedanst.

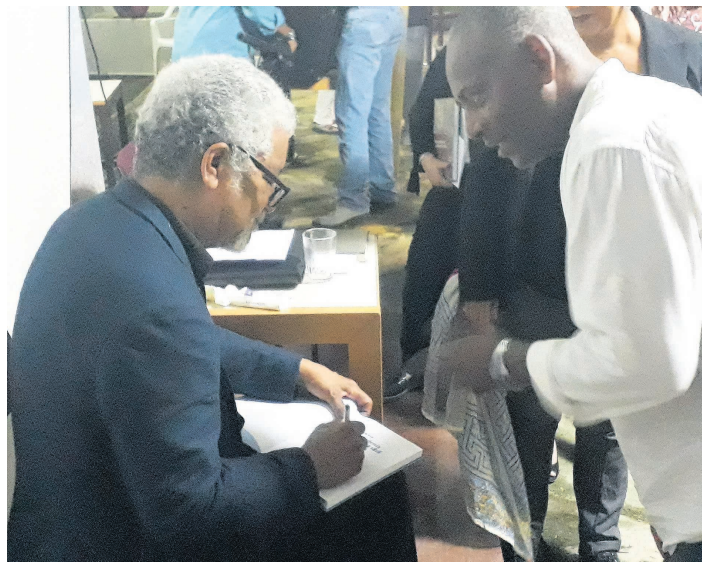

Foto: Nadine Siles

Tekenend.

MetaCorp

Our Internal Audit Department is looking for candidates for the position of

Junior Compliance Officer

If you are ready for your next career step and you meet the following requirements you are invited to send us your application and resume:

- Studying for an accounting degree (RA/AA/CPA/CIA)
- At least two years of practical experience at one of the Big Audit Firms
- Dynamic and strong personality with good communication skills
- Self-starter, independent, hands on attitude, analytical, critical
- Fluent in English and Dutch
- Knowledge of Spanish and Papiamentu is considered a pro

We offer you:

- An excellent position in a dynamic company
- Good benefits in accordance with the importance of this position
- The challenge to grow with the company

You can address your application to:
MetaCorp, Wilhelminastraat # 17, Oranjestad, Aruba
Attn. Elizabeth Tromp
Tel. 297 – 523 6800

Email elizabeth.tromp@metacorpnv.aw

Departamento pa Asuntonan Economico, Comercio y Industria

Prijsnan Maximo

Conforme regulacion ministerial a keda stipula prijsnan maximo di bentapa e siguiente productionan, entrante 10 november 2018

Articulo/Marca	Contenido	Prijs maximo di benta na e detallista (Afl)	Prijs maximo di benta na e consumidor (Afl)
a.Suiker: LANTIC -wit granuleerd	Gelezen: 10/4 lbs.	40,68	4,76
b.Koffie: CAFE AGUILA ROJA -tostado y molido	Gelezen: 80/125 gr. 40/250 gr. 20/500 gr. 10/500 gr. 12/1000 gr.	212,38 212,38 176,98 91,44 194,68	3,22 6,44 10,73 11,09 19,67
c.Eetbare olie: DELIZIO -canola oil	Gelezen: 15/1 ltr. 6/3 ltr.	56,74 68,08	4,59 13,76
-corn oil	15/1 ltr.	62,36	5,04
-sunflower	15/1 ltr.	55,13	4,46
-vegetable	6/3 ltr. 15/1 ltr.	66,14 55,13	13,37 4,46

Nota: Pa eventual kehonan, fabor tuma contacto telefonico na 5212423.
Proximo publicacion lo tuma lugar dia 24 di november 2018 Peticion pa aumento di prijs mester wordo entrega prome cu 17 di november 2018 pa por wordo procesa.

Foto: Melissa Stumper

Achter de schermen.

Meer dan alléén een krant!

Sluit een abonnement bij Amigoe en maak kans om fantastische prijzen te winnen!

Nieuwe abonnees maken kans op o.a. een weekend-stay bij The Mill Resort tot een jaar gratis abonnement van Amigoe!

ABONNEER NU! 582-4333

Ben je al abonnee?
Breng een nieuwe abonnee mee en maak kans op een gratis dagje Wellness!

Ook overal de Amigoe lezen?
Kijk dan snel op www.amigoe.com

Officiële start carnaval met Legends Festival

SAN NICOLAS — Carnaval 65 staat op het punt om los te barsten. Morgen is het de elfde van de elfde en dat betekent dat de Stichting Maneho di Aruba su Carnaval (Smac) het officiële startschot voor het carnavalsseizoen geeft met het Legends Festival in Carnival Village.

Het bestuur van Smac zou dit jaar vervangen moeten worden, volgens de statuten van de stichting. Maar de carnavalsgroepen en de Raad van Toezicht van Smac hebben via een brief verzocht om het zittende bestuur onder Shannon Henriquez nog een jaar te laten aanbliven. Zij geeft, samen met Cultuur-minister Xiomara Ruiz-Maduro (MEP), morgenavond om zes uur het startsein voor de festiviteiten van het Legends Festival. Dan wordt ook de eerste 'reina' van het carnavalsseizoen bekroond, namelijk de kinder-reina van carnavalsgroep Nos Futuro.

Musical Time

Het Legends Festival staat in het kader van het eren van personen en groepen die door de jaren heen grote bijdragen hebben geleverd aan het Arubaanse carnaval. Dit jaar worden Inky Richard-

son, Chicho Kock, Dushi Carnival Group en Fernando Hodge in het zonnetje gezet. Er zullen optredens zijn van de bands BMW, 'N Fuzion en Tsunami 4K en om negen uur is er een speciaal optreden van de Asambeho All Star Brassband. Maar de headliner van de avond is toch wel de terugkeer van de legendarische band Musical Time, dat in het kader van 65 jaar carnaval dit komende seizoen weer de weg op gaat. De avond wordt afgesloten door de ongekroonde koningen van San Nicolas, LeGroove, met de winnaar van de Caiso & Soca Monarch van vorig jaar, Tony Mingo.

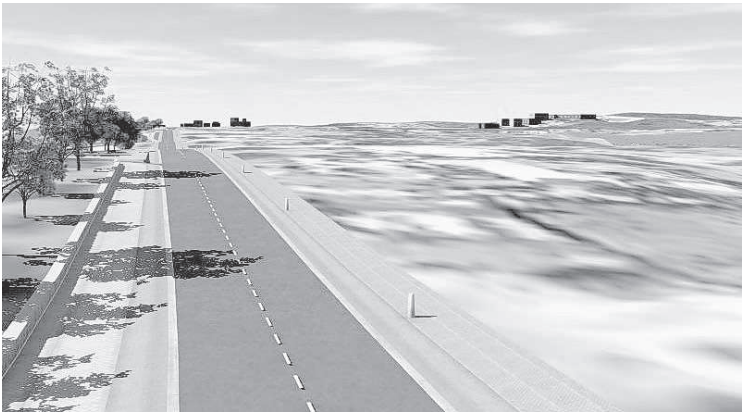
TPEF financiert 3 nieuwe projecten

ORANJESTAD — In het kader van het verbeteren van het toeristisch product heeft Toerisme-minister Dangui Oduber (MEP) recent een aantal nieuwe projecten aangekondigd. Deze projecten worden gefinancierd door het Tourism Product Enhancement Fund (TPEF).

Allereerst worden op Rodgers Beach twee nieuwe pieren aangelegd. Volgens het persbericht dat de minister heeft uitgestuurd, zou dit gedaan worden voor zowel vissers als de plaatselijke bevolking. De *Amigoe* schreef al in 2013 en 2015 dat er plannen gepresenteerd werden om de twee pieren van Rodgers Beach te renoveren. Waarom deze plannen uiteindelijk niet werden uitgevoerd is nooit duidelijk geworden.

Wandel- en fietspad

Als tweede project wordt genoemd de aanleg van een wandel- en fietspad tussen Fisher-man's Hut en Boca Catalina. Uit het persbericht valt echter niet op te maken of het hier wel of niet gaat om een voortzetting van het oudere Linear Park project. In dat project zou in fasen een fiets- en wandelpad worden aangelegd tussen Camacuri, ter hoogte van de brandweerkazerne en Arashi. Dat project was echter blijven steken toen de eerste fase klaar was tussen Camacuri en het Wilhelminapark

Conceptontwerp van de boardwalk bij Malmok.

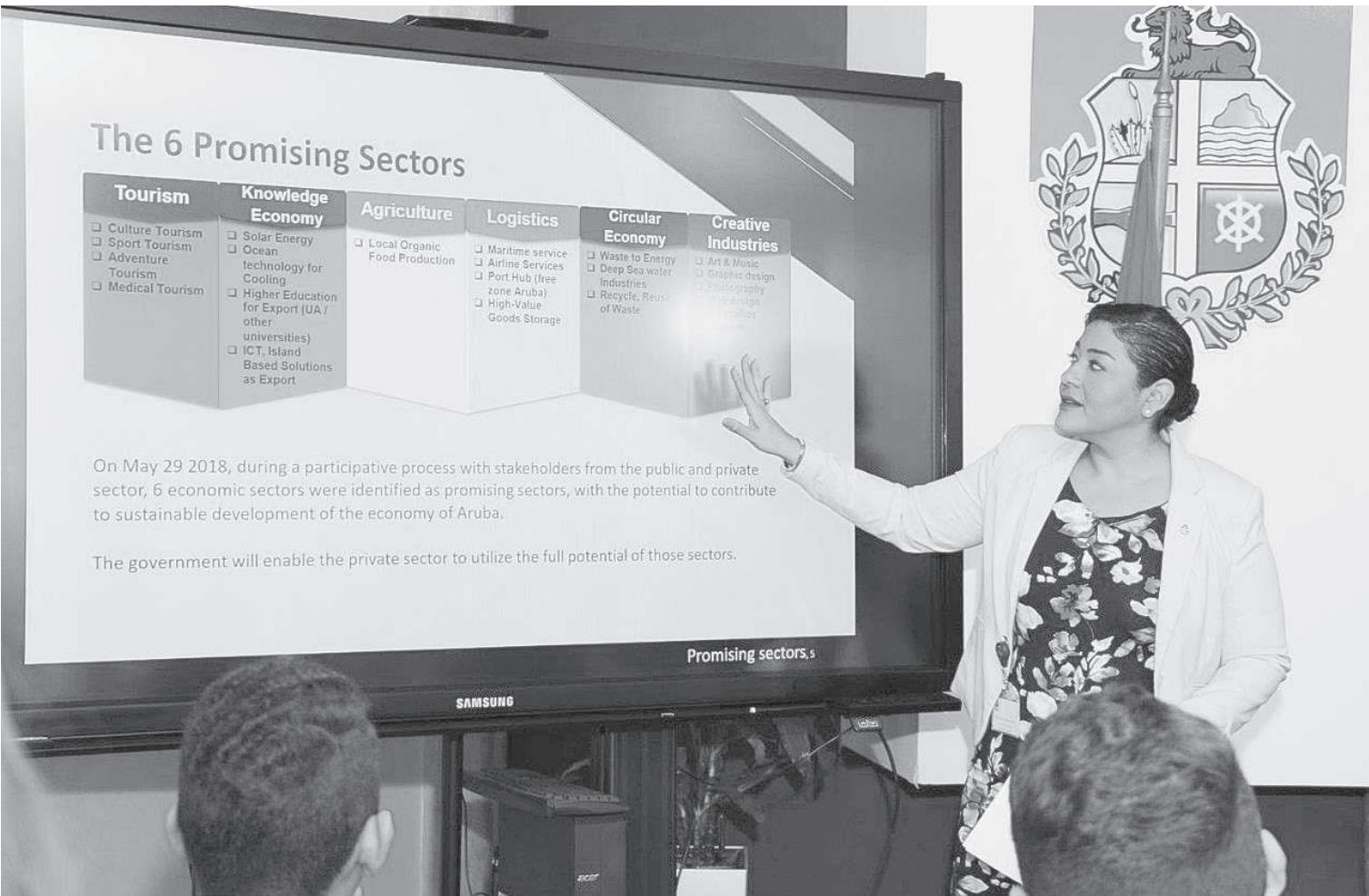
in Oranjestad. Onlangs werd een conceptontwerp van deze zogeheten *boardwalk* aan stakeholders gepresenteerd. In het ontwerp zou rekening zijn gehouden met de veiligheid van zowel fietsers als voetgangers en tijdens de aanleg zou de omliggende natuur zoveel mogelijk wordt ontzien. Het is de bedoeling dat de aanleg van dit fiets- en wandelpad in het

eerste kwartaal van 2019 van start gaat.

Hooiberg

Tenslotte wordt een verfraaiingsproject voor de Hooiberg aangekondigd. Het is volgens het persbericht van minister Oduber de bedoeling dat lokale kunstenaars de entree van de Hooiberg met mozaïek gaan versieren.

Studenten FEF krijgen presentatie van Financiën-minister

ORANJESTAD — Financiën-minister Xiomara Ruiz-Maduro (MEP) ontving afgelopen dinsdag een groep studenten van de Financieel Economische Faculteit (FEF) van de Universiteit van Aruba (UA). Samen met functionarissen van Directie Financiën gaf de minister een aantal presentaties. Allereerst legde Ruiz-Maduro uit wat haar taken zijn als minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur. Daarna volgde een presentatie over de financiële en economische situatie, die op zo'n manier werd gegeven dat het leek alsof de studenten potentiële investeerders waren. Als laatste presenteerde de minister de plannen voor een nieuw economisch plan met als uitgangspunt een meer weerbare economie en investeringen en steun voor een zestal veelbelovende economische sectoren.

Zwemrecords tijdens Aruba Dolphins Invitational

ORANJESTAD — Zwemclub Aruba Dolphins organiseerde vorig weekend de zeventiende editie van het internationale zwemkampioenschap Aruba Dolphins Invitational. Tien zwemclubs deden mee, waarbij de organiserende club uiteindelijk eerste werd. Acht zwemrecords werden verbroken en meerdere zwemmers verbeterden hun persoonlijke record.

Dat laat de zwemclub weten in een persbericht. Overigens staat Aruba Dolphins dit weekend volop in de belangstelling, vanwege het openwater-evenement 'Crossing for Hope' waarbij vijf van hun zwemmers morgenochtend de oversteek wagen van Venezuela naar Aruba.

Ze komen morgenmiddag bij Savaneta aan. De *Amigoe* publiceerde daar gisteren uitge-

breid over.

Aan het Aruba Dolphins Invitational deden tien zwemclubs mee uit Bonaire, Venezuela, Colombia, Curaçao en Aruba. 191 zwemmers doken het zwembad in. Meerdere zwemmers verbeterden hun persoonlijke record, op verschillende afstanden en in diverse zwemstijlen. Acht records zijn verbroken, waaronder vier estafettorecords.

Ranglijst

De top 10 van de zwemclubs is na dit zwemkampioenschap als volgt. Op de eerste plaats staat Aruba Dolphins (1839 punten), gevolgd op de tweede plaats door Stingray Swimming (1089 punten) en Typhoon Swim Club (826 punten) als derde.

Op de vijfde tot en met de tiende plaats staan Sithoc Swim Club, Swimming Team The Orcas, Club de Natacion Guadalajara, Orca Swim Club Curaçao, Bonaire Barracudas, Casa d'Italia Zulia en Sports 4 U.

High Point Trophy

Na afloop van het toernooi

werden prijzen uitgereikt aan de zwemmers die in hun categorie het hoogste puntenaantal hadden bereikt. Dat waren Dianthe Kock van Stingray Swimming en Kenyon Raper Ricardo van Typhoon Swim Club (tot 8 jaar), Anezka Tromp van Stingray Swimming en Shamire Leander van Typhoon Swim Club (9-10 jaar), Xiana Mora Polanco van Sithoc Swim Club en Jaydon Croes van Stingray Swimming (11-12 jaar), Chloe Farro van Aruba Dolphins en Alexander Angela van Sithoc Swim Club (13-14 jaar) en Elisabeth Timmer van Stingray Swimming en Renze Postma van Aruba Dolphins (15 jaar en ouder).

Salud!

Gezondheid van vluchtelingen en migranten

Henry Does is arts en schrijver. Op deze plek beziet hij elke zaterdag het dagelijks leven door de bril van de gezondheid. Voor reacties op deze column: henrydoes@hotmail.com.

Met een imploderend Venezuela om de hoek krijgt ook Aruba steeds meer te maken met vluchtelingen en migranten die dat olierijke land van dictatuur en schrijnende armoede vaarwel zeggen. Er zijn veel aspecten aan deze grote volksverhuizingen. Op terreinen als openbaar bestuur, openbare veiligheid, volkenrecht, huisvesting en nog veel meer, worden grote inspanningen vereist. Ik wil in dit stukje stilstaan bij het aspect van de gezondheid. Inzake vluchtelingen en migranten zien we in veel landen, waaronder ook in Europa en de Verenigde Staten, etnonationalistisch populisme de kop opsteken. Daarbij worden pogingen ondernomen 'illegale immigranten' te dehumaniseren en te criminaliseren. Formeel wordt nog lippendienst aan het recht van vluchtelingen op opvang beleden, in beleid en praktijk wordt xenofobisch bestuur, compleet met gewapende militairen, gepropageerd. Een van de gevolgen van dat nationale egoïsme kan zijn dat mensen die een land binnenkomen en daar verblijven, zoveel en zo lang

mogelijk uitgesloten worden van deelname aan de samenleving.

Recht op gezondheid

Verscheidende (mensenrechten) organisaties, waaronder Dokters van de Wereld, hebben opgeroepen om vluchtelingen en migranten toegang te geven tot onderwijs en werk. Recht op gezondheid is een mensenrecht. In de zorg en ook elders wordt daarbij vooral gedacht aan recht op gezondheidszorg. Dat je naar een huisarts kan, medicijnen kan krijgen en als het ernstiger is in een ziekenhuis kan worden opgenomen. Maar de gezondheid wordt ook door andere factoren beïnvloed. Factoren die ook als gezondheidsdeterminanten worden beschouwd zijn onderwijs en arbeid. Zowel onderwijs als arbeid is internationaal ook als universeel recht van de mens erkend. Wat heeft het met

gezondheid te maken? Onderwijs blijkt een belangrijke voorspellende factor als het gaat om sociaal-economische gezondheidsverschillen. Onderwijs is toegang tot kennis, ook kennis over het lichaam en hoe daarvoor te zorgen. Maar onderwijs schept ook de grondslag voor beroepsmatige deelname aan de samenleving, het legt zo de basis voor inkomen en zingeving. Als mensen onderwijs wordt onthouden, wordt hen ontwikkeling en groei onthouden. Dat geldt ook voor arbeid. Zonder arbeid kan men niet participeren, hetgeen bewezen negatieve gezondheidseffecten heeft. Zonder mogelijkheid tot het leveren van een maatschappelijke bijdrage, wordt het gevoel van eigenwaarde aangetast, hetgeen mensen psychisch extra kwetsbaar maakt. Vluchtelingen en migranten, die soms met gevaar voor eigen leven de overtocht hebben gemaakt, kampen in niet weinig gevallen met nare en soms traumatische ervaringen. Zij verkeren ongedocumenteerd, overgeleverd aan defensieve bureaucratische procedures, veelal voor langere tijd in onzekerheid. Dat veroorzaakt stress en soms ook depressieve klachten en angsten. Gezondheidszorg, onderwijs en arbeid, het zou de gezondheid en participatie van vluchtelingen en migranten bevorderen en bijdragen aan ziektepreventie.

KABINET VAN DE GOUVERNEUR VAN ARUBA

VACATURE: Hoofd Bedrijfsvoering

Het Hoofd bedrijfsvoering van het Kabinet van de Gouverneur van Aruba zorgt er voor dat de Gouverneur van Aruba, als hoofd van de regering van Aruba en vertegenwoordiger van de regering van het Koninkrijk, optimaal kan worden ondersteund.

Het hoofd is verantwoordelijk voor personeelszaken, financieel beheer, facility management en bedrijfshulpverlening van het Kabinet van de Gouverneur van Aruba.

Taken
Volgt en analyseert relevante ontwikkelingen en beziet de consequenties voor de bedrijfsvoering van het Kabinet. Adviseert op gebied van PIOFAH en Security en beoordeelt voorstellen op doelmatigheid, efficiency en uitvoerbaarheid. Ziet toe op implementatie van beleid op genoemde gebieden en vastgestelde administratieve en financiële procedures. Is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van een onderhouds- en vervangingsplan voor gebouwen en middelen. Is verantwoordelijk voor het uitschrijven van aanbestedingen en het aanvragen van offertes. Stelt een meerjarenraming, het bestedingsplan en de verantwoording van de ontvangsten en de uitgaven van het Kabinet op. Stelt een personeelshandboek en vormings- en opleidingsplannen op. Levert een bijdrage aan het jaarplan en stelt onder meer uitvoeringsrapportages op. Geeft leiding aan medewerkers die belast zijn met facility en financiën. Draagt zorg voor veilig internet- en communicatieverkeer en veilige dataopslag. Is autorisatiebevoegde en lokaal beheerder van de ICT van de consulaire afdeling. Voert een risico-inventarisatie uit en stelt een BHV plan op, voert dit uit en neemt maatregelen op het gebied van veiligheid van de Gouverneur en medewerkers van het Kabinet, de woning van de Gouverneur en gebouwen in beheer bij het Kabinet.

Opleidingsniveau
HBO opleiding met een bedrijfskundig, financieel-administratief accent.

Kennis en ervaring
Kennis van het begrotingsproces en de financieel-administratieve wet- en regelgeving en procedures van het Rijk. Kennis van plannings- en voortgangsbewakingstechnieken. De opleiding Hoofd BHV is afgerond of er is bereidheid deze te volgen. Goede beheersing van de Nederlandse en Engelse taal. Kennis van het Papiaments of bereidheid om dat te leren. Ervaring met alle facetten van de bedrijfsvoering. Ervaring als beveiligingsambtenaar is een pré. Vaardig in het opstellen, bijsturen en realiseren van beleidsplannen.

Competenties
Planning en organisatie, in staat zijn goed te functioneren in een multiculturele omgeving, probleemoplossend vermogen, besluitvaardigheid, integriteit, resultaatgerichtheid en stressbestendigheid.

Korte typering medewerker
De voorkeur gaat uit naar een medewerker met een ruime ervaring op het brede terrein van de bedrijfsvoering, die bewezen heeft met creativiteit, flexibiliteit, natuurlijk gezag, doorzettingsvermogen en in goede samenwerking, medewerkers efficiënt te kunnen aansturen en te motiveren. Hierbij speelt probleemoplossing, resultaatgerichtheid en stressbestendigheid een belangrijke rol. Relevante werkervaring opgedaan in het buitenland (w.o. Nederland) strekt tot aanbeveling.

Bijzonderheden
De standplaats van de functie is Oranjestad, Aruba. De Arbeidsvoorwaarden lokaal personeel (ALP) zijn van toepassing; schaal 11, max. AWG 7.284,-. Het betreft een vertrouwensfunctie, niveau B. Een assessment is mogelijk onderdeel van de sollicitatieprocedure. De sollicitatiegesprekken met geselecteerde kandidaten, woonachtig in Aruba, zijn gepland medio januari 2019. Informatie over het Kabinet van de Gouverneur van Aruba vindt u op: www.kabga.aw. Voor meer informatie over de vacature kunt u bellen met John Newton of Reinoud Pronk op nummer +297 583-4445.

Sollicitatie
Stuur uw sollicitatiebrief en cv op naar secretaresse@kabga.aw voor 26 november 2018. U kunt uw sollicitatie richten aan de directeur van het Kabinet, John Newton.

Advertorial

Werknemers Caribbean Palm Village Resort ronden cursus ‘Mi Compromiso cu Aruba’ af

ORANJESTAD — ‘Mi compromiso cu Aruba’ is een educatief programma dat bestemd is voor personen die in de toerismesector werken en waar de focus ligt op het verbeteren van de kennis op ons eiland als toeristisch product. Naast het verbeteren van de kennis heeft het programma ook aandacht voor service-excellentie en een duurzame milieutoekomst.

Het programma is door de minister van Toerisme ontworpen en is een investering in onze mensen omdat zij via dit programma niet alleen het niveau van professionaliteit kunnen verbeteren maar dat ook hun kennis van het eiland zal groeien.

Het programma behandelt thema's als toerisme, duurzaamheid, geschiedenis van Aruba, uitstekende service,

uitstekende communicatie en een winnaarsmentaliteit en dat houdt in dat deelne-

mers verschillende sessies moeten volgen. Onlangs organiseerde het

Caribbean Palm Village Resort de eerste ronde van dit certificeringsprogramma

waarbij de eerste groep de belangrijkste hoofdstukken van de geschiedenis van Aruba en het Arubaanse

toerisme onderzocht. Daarnaast hebben zij ook een overzicht gemaakt van natuurlijke hulpbronnen,

cultuur, attracties, servicestandaarden en kennis van persoonlijke ontwikkeling.

Kerkdiensten Protestantse Gemeente

Sunday 8.30 – 9.30

Worship service in English at Seroe Colorado Community Church. The service is informal and the dresscode is “come as you are”.

Zondag 10.30 – 11.40

Eredienst in het kerkgebouw aan Wilhelminastraat 1; mensen van alle gezindten zijn welkom. Zingen en toepassing van de Bijbel staan centraal. De voertaal is Nederlands, met een korte samenvatting in het Engels. Er is een aparte ruimte met uitleg voor kinderen tot 12 jaar, en een crèche voor de kleinsten. Na de dienst praten mensen gezellig na in onze koffiekamer.

Dresscode is “island elegance”.

Belangrijke nummers

Centraal Politie	100	Kibrahacha	583-4908
Brandweer	911	Maria	585-8145
Politie O'stad	102	Noord	586-4606
Politie San Nicolaas	104	Oduber	582-1780
Politie St.Cruz	105	Paradera	588-6638
Politie Noord	107	San Lucas	584-5119
Tipline Politie	11141	San Nicolaas	584-8186
Ziekenhuis	527-4000	Santa Anna	586-8181
Dierenarts	585-0400	Santa Cruz	585-8028
Elmar centraal	523-7100	Seroe Preto	584-4833
Elmar storing	523-7147	Trupiaal	583-8560
WEB Aruba	525-4600		
SETAR	582-2116		
Taxi (TAS)	587-5900		
Taxi (ATT&T)	582-2010		
Taxi (PTS)	588-0035		
Taxi (Diamond)	587-2300		
Kankerbestrijding	582-0412		
Stichting SAMBA	582-0903		

—Oranjestad—

Ambulance	582-1234		
BGD Oranjestad	527-2782		
Veterinaire Kliniek	582-1720		
Animal Shelter	582-1623		

— San Nicolaas—

Ambulance	584-5050		
Centro Medico	523-8833		
BGD San Nicolaas	527-2782		
Serlimar	584-5080		

— Botica —

4 Centro Medico	584-5794		
Aloë	584-4606		
Central	585-1965		
Dakota	588-7364		
Del Pueblo	582-1253		
Eagle	587-9011		

— Mortuaries —

Ad Patres	584-2299		
Aurora	588-6699		
Olive Tree San Nicolaas	584-8888		
Olive Tree Oranjestad	582-0000		

— Stichtingen —

Fundacion Anti-Droga Aruba (FADA)	583-2999		
Fundacion Respetami	582-4433		
Zwanger? Fundacion CIZKA	583-0331		
Fundacion Diabetico Arubano	593-0507		
Twelve Step Meeting			
AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989		
Fundacion Amor Pa	568-4739		
Prohimo	564-8849		
NA Acceptance Group	565-7500		
Fundacion Centro Ecologico Aruba	562-8984		
Bureau Sostenemi Misbruik en mishandeling tegen minderjarigen	588-1010		
Fundacion C.V.A. voorkomen en zorg voor stroke	567-7004		

Aankomsttijden

Cruiseschepen

Zondag, 11 nov. '18

Marella Discovery 2
09.00 – 17.00
Freewinds – Dept.
**** – 23.15

Maandag, 12 nov. '18

Geen cruiseschepen in poort

Dinsdag, 13 nov. '18

Britannia
08.00 – 17.00
Royal Princess
08.00 – 22.00

Woensdag, 14 nov. '18

Freedom Of The Seas
07.00 – 23.00
Rotterdam
07.00 – 16.00
Monarch
08.00 – 15.30
Freewinds
06.00 – ****

Dienstdoende huisartsen Weekenddienst

Huisarts nachtdienst -

Oranjestad

Huisartsenpost Hospitaal

527-4580

10 nov. 2018 –

Dr. A. Wever

11 nov. 2018 -

Dr. Gonzales

Huisarts nachtdienst -

San Nicolaas

Centro Medico

San Nicolaas

10 & 11 nov. 2018 -

Dr. v/d Linden

Dienstdoende apotheken

Apotheek nachtdienst

San Nicolaas

Botica San Lucas

584-5119

Apotheek nachtdienst

Oranjestad

Botica Central

585-1965

Aruba is Beautiful!
...And Clean...

Aruba Heart Foundation
"bo curazon ta den bo man"

Stadionweg #11 582-HART

BVN

15:05 Bommeltje
15:55 Sesamstraat
16:10 Sesamstraat 10 voor...
16:20 Helden
16:35 Helden
16:40 Freeks wilde wereld
16:55 Willem Wever
17:20 EenVandaag
17:45 Kook mee met MAX
18:00 VRT Journaal
18:30 Over eten
19:20 Rail Away
19:45 NOS Journaal
20:05 Weerbericht Europa/Afrika
20:10 De TV kijker van het jaar
20:55 Sanne Wallis de Show
21:30 Nieuwsuur
22:00 Weerbericht Amerika/Caribiën
22:05 NOS Studio Sport Eredivisie
22:55 NOS Studio Sport
23:20 De Vloer Op
23:45 Iedereen beroemd compilatie

21:00 Kalmte kan u redden
22:00 Danny in de buitenwijken
22:40 Nieuwsuur
23:10 Weerbericht Amerika/Caribiën
23:15 Zondag met Lubach
23:45 Iedereen beroemd compilatie

maandag 12 november

0:00 VRT Journaal
0:30 Het Uur van de Wolf: Jheronimus Bosch - geraakt door de duivel
1:55 Andere Tijden
2:25 Buitenhof
3:20 Nederland Zingt
3:45 NOS Journaal
3:50 De Week van Karrewiet
4:00 Podium Witteman
5:05 Nederland Zingt op Zondag
5:45 VRT Journaal
6:40 NOS Studio Sport Eredivisie
7:35 NOS Journaal
7:50 Weerbericht Europa/Afrika
7:55 Kalmte kan u redden
8:50 Danny in de buitenwijken
9:35 Nieuwsuur
10:05 Weerbericht Azië/Oceanië
10:10 Zondag met Lubach
10:40 TV Monument: Cornelis Vreeswijk

zondag 11 november

0:00 VRT Journaal
0:30 80 Jaar Oorlog
1:15 Rijk!
2:00 BinnensteBuiten
2:25 Tijd voor MAX
3:05 Bommeltje
3:55 Sesamstraat
4:10 Sesamstraat 10 voor...
4:20 Helden
4:30 Helden
4:40 Willem Wever
5:10 EenVandaag
5:35 Kook mee met MAX
5:50 VRT Journaal
6:20 Over eten
7:05 NOS Journaal
7:25 Weerbericht Europa/Afrika
7:30 De TV kijker van het jaar
8:15 Sanne Wallis de Show
9:00 VRT NWS Live
11:00 Noot meer ten oorlog
12:00 VRT Journaal
12:35 Noot meer ten oorlog
13:45 Paleisconcert
14:25 Buitenhof
15:20 Noot meer ten oorlog
17:05 VRT NWS Update
17:10 Noot meer ten oorlog
18:00 VRT Journaal
18:55 Noot meer ten oorlog
19:45 NOS Journaal
20:00 Weerbericht Europa/Afrika
20:05 NOS Studio Sport Eredivisie

11:30 Iedereen beroemd compilatie
12:00 VRT Journaal
12:30 Typisch
13:00 Blauw Bloed
13:35 Het Familiediner
14:10 NOS Journaal
14:30 Voor de vorm
14:55 Frysland DOK
15:25 Sesamstraat
15:40 Het Klokhuis
15:55 Checkpoint
16:20 NOS Jeugdjournaal
16:25 Blokken
16:55 Thuis
17:20 Het Sinterklaasjournaal
17:30 EenVandaag
17:55 Dagelijkse Kost
18:10 VRT Journaal
18:55 De Wereld Draait Door
19:40 NOS Journaal
20:05 Weerbericht Europa/Afrika
20:10 Boer zoekt Vrouw
21:05 Weg zijn wij
21:40 Nieuwsuur
22:25 Weerbericht Amerika/Caribiën
22:30 3 Op Reis
23:00 Pauw
23:55 Iedereen beroemd

COLOFON

Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V.
Tel: (297) 582-4333
Fax: (297) 582-2368

Bilderdijkstraat 16
Postbus 323,
Oranjestad, Aruba

Directie:
Michael Voges
mvoges@amigoe.com
Grecia Willems
gwilliams@amigoe.com

Redactie:
Melissa Stamper (eind redacteur)
Mirte de Rozario
Nadine Salas
Ariën Rasmijn
Gregor Dijkhoff
arubaredactie@amigoe.com

Verkoop Algemeen:
Calisa Roosberg
croosberg@amigoe.com
Stephanie Bislip
sbislip@amigoe.com

H&H Magazine Coordinator:
Natasha Tromp
ntromp@amigoe.com

Social Media & Marketing Coordinator
Tiziana La Torre
tlatorre@amigoe.com

Administratie Algemeen:
Rushilene Lejuez
rlejuez@amigoe.com (advertentie)

Administratie:
Zulaika Kelly
zkelly@amigoe.com
(abonnement)

Zulma Kock
avisoaruba@amigoe.com
(layout)

Distributie:
Zulma Kock
abonnementaruba@amigoe.com

Printer:
Caribbean Speed Printers NV Aruba

Klachten over bezorging?
Mail naar:
klachtenaruba@amigoe.com

Kantooruren:
Maandag t/m Vrijdag
8:00 am – 4:30 pm

Bankrekeningnummers:
Caribbean Mercantile Bank
#20651903
Banco di Caribe # 81027801
RBC #100031723
Aruba Bank # 6000400190

Inspectie ontdekt frauderende psychologen

WILLEMSTAD — De Inspectie voor de Volksgezondheid heeft tijdens een lopend onderzoek declaratiefraude ontdekt. Ook zijn er twee personen werkzaam op het eiland die zich uitgeven voor psycholoog terwijl ze alleen een bachelor psychologie hebben behaald. Dat meldt inspecteur-generaal Jan Huurman desgevraagd tegenover de *Amigoe*.

Voor wat betreft de declaratiefraude gaat het om een psycholoog die het maximum declaratiebedrag omzeilt door zijn declaraties via een andere psycholoog te doen. Vooralsnog gaat het om één psycholoog die zich schuldig zou hebben gemaakt aan fraude. De Inspectie heeft de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en minister Suzy Camelia-Römer van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN, PIN) hiervan op de hoogte gesteld. SVB-directeur Philip Martis bevestigt dat de Inspectie een aantal onregelmatigheden heeft

gemeld. De constateringën worden momenteel zelf onderzocht door de SVB, daar de Inspectie zich primair focust op de kwaliteit van de zorg. Over het lopende onderzoek worden verder geen uitspraken gedaan.

Ook de GMN-minister bevestigt dat ze door de Inspectie op de hoogte is gesteld. De minister, die tevens jurist is, is wel wat voorzichtiger in haar formulering. “De Inspectie is een onafhankelijk orgaan dat de maatregelen neemt die het nodig acht. Mensen die het hier niet mee

eens zijn, kunnen bezwaar indienen bij de Inspectie of naar de rechter stappen. Ik spreek van ‘mogelijke fraude’ omdat het moet worden aangetoond”, aldus de minister.

Over de twee psychologen die alleen een bachelor hebben, maar zich toch uitgeven voor psycholoog, zegt Huurman: “Dit is naar alle maatstaven onvoldoende. Ondanks hun opleiding zijn ze echter toch geregistreerd als psycholoog. Ze hebben tevens een uni-code toegekend gekregen waardoor ze kunnen declareren bij de SVB, wat onbegrijpelijk is.” Een van de psychologen is tevens de persoon onder wiens naam de andere psycholoog declareert. De Inspectie heeft dan ook aan de minister het verzoek gedaan om zowel de registratie als de uni-code van

deze personen in te trekken. De bovenstaande onregelmatigheden werden geconstateerd tijdens een onderzoek naar de kwaliteit van psychologische rapporten en de op basis daarvan afgegeven verklaringen. Het gaat hierbij om verklaringen die onder meer nodig zijn voor verwijzingen naar speciaal onderwijs en het verlenen van extra tijd bij examens. De Inspectie heeft 2400 tot 2500 rapporten opgevraagd en heeft deze inmiddels in haar bezit. De twijfels over de kwaliteit van deze onderzoeken en de daarop gebaseerde rapporten werden aangekaart door de Inspectie Onderwijs, die hier eerder al een onderzoek naar instelde. Gezien de omvang van het onderzoek zal het nog enige tijd duren voordat het volledig is afgerond.

Concrete stap naar betere aanpak zedenzaken

Vlnr: De Jong, Girigorie en Sambo tijdens de ondertekening van het samenwerkingsprotocol.

WILLEMSTAD — Minister van Justitie Quincy Girigorie (PAR), hoofddofficier van het Openbaar Ministerie Heiko de Jong en chef Korps Politie Curaçao (KPC) Mauricio Sambo hebben donderdagmiddag een protocol getekend voor samenwerking in het optimaliseringstraject van de aanpak van zedenzaken.

In het protocol zijn de afspraken met betrekking tot de reikwijdte van de samenwerking, coördinatie en uitvoering van de aanpak van zedenzaken opgenomen. Ook worden hierin de werkprocessen, wetshandhaving en handhaving van bepalingen van de diverse partners, conform de verdragen over dit thema, geregeld.

Slachtofferzorg

Gezien het langdurige trauma dat dergelijke delicten slachtoffers opleveren, wordt nu door de justitiële keten extra aandacht besteed aan slachtofferzorg, zowel voor wat betreft de kwaliteit van het onderzoek als voor de fysieke en psychische gezondheidstoestand van het slachtoffer bij het toepassen van onderzoeksmethodes.

Zeden-unit

Ook komt er een zogenoemde ‘zedeen-unit’ in het KPC-complex te Rio Canario, met een goed uitgeruste kamer, speciaal voor de waardige

behandeling van slachtoffers van zedendelicten. Tevens zal er een specifieke ruimte zijn waar de verdachten, slachtoffers en andere relevante personen in een zaak gehoord kunnen worden. Tegelijkertijd start er een professionaliseringstraject voor het personeel binnen de justitiële keten belast met slachtofferzorg. “Dit allemaal om te garanderen dat slachtoffers van zedendelicten op een correcte manier worden behandeld en dat hun rechten worden gewaarborgd.”

Aanwijzing en richtlijn

De procureur-generaal Roger Bos zal bovendien zowel een zogenoemde ‘Aanwijzing Zeden’ als ‘Richtlijn strafvordering Zedendelicten’ opstellen, waarin instructies staan over hoe men moet omgaan met aangiften en alles wat te maken heeft met het onderzoek naar deze delicten. De implementatie van dit optimaliseringstraject zal in totaal twee jaar duren.

Tijdens regelmatige driehoeksoverleggen tussen het ministerie van Justitie, het OM en het KPC zal dit traject gemonitord worden en zullen tevens de prioriteiten van de justitiële keten besproken worden.

Bovendien heeft Girigorie reeds met diverse sociale partners gesproken om samen te werken aan het bewustmakingsproces op het gebied van relationeel geweld. De overheid heeft jaren geleden de maand november uitgeroepen tot de Maand van Relationeel Geweld, een bewustmakingscampagne ter voorkoming van meer relationeel geweld in de samenleving.

Relationeel geweld staat hoog op de agenda van het kabinet-Rhuggenaath en met het ondertekenen van het samenwerkingsprotocol wordt volgens Girigorie een concrete stap genomen om ervoor te zorgen dat deze problematiek aangepakt wordt. Zijn ministerie zal het proces in nauwe samenwerking met het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn en de sociale partners belopen.

Eis 10 miljoen en 240 uur werkstraf in beroep Saffier

Tromp: Reputatie helemaal kapotgemaakt

WILLEMSTAD — De (internationale) reputatie van de oud-president van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS), Emsley Tromp, is binnen de kortste keren kapotgemaakt door de verdenking van belastingfraude en witwassen in de privésfeer in de strafzaak Saffier. Hij heeft geen zicht op wat er na deze zaak zal gebeuren. “Wat gebeurt er met de andere verdeningen?”, aldus Tromp, die zich afvraagt hoe lang deze toestand nog zal voortduren.

Dat stelde hij vrijdag tijdens de behandeling van de zaak Saffier – naar belastingfraude in de privésfeer – in hoger beroep. Drie hofrechters bogen zich over deze zaak. Tromp werd in eerste aanleg integraal vrijgesproken. Rechter Sigmar Carmelia stelde de verdachte Tromp een reeks vragen over de verdeningen, over zijn pensioensichting ET Pensioenen, en ook over zijn persoonlijke

omstandigheden. Na de verklaringen van Tromp over zijn persoonlijke omstandigheden stelde Carmelia: “De zaak houdt u de hele dag bezig.” Hiermee stemde Tromp in. Tromp wordt door het Openbaar Ministerie verdacht van het opzettelijk onjuist invullen van zijn belastingaangifte over de jaren 2006 tot en met 2014. De oud-bankpresident stelde

zich altijd door fiscalisten te hebben laten adviseren over zijn belastingaangifte. “Er werd mij nooit gezegd dat mijn aangiften onjuist waren. Er was geen issue”, aldus Tromp. Hij voegde aan zijn verklaring toe dat hij altijd netjes op tijd zijn belastingaangifte wilde doen; als zijnde president van de CBCS, die toezicht houdt op financiële instellingen, moest hij het goede voorbeeld geven. Bij de vragen van de rechter over de pensioenregelingen van Tromp over de jaren heen, liet het geheugen van de oud-bankpresident hem in de steek, en dat gaf hij toe. Het ging hierbij om gebeurtenissen van meer dan tien jaar geleden.

Ankerregels versoepeld voor rallydeelnemers

WILLEMSTAD — Voor de deelnemers aan de Suzie Too Rally voor zeiljachten, die eind deze maand vanaf Curaçao vertrekken, zijn soepelere regels van kracht voor de zogenoemde ankervergunning. Zij kunnen nu per e-mail aangeven als zij van plaats gaan wisselen. De huidige regel is dat (lokale) zeiljachtvaarders zich voor een wisseling van plek, altijd eerst fysiek moeten melden bij het havenkantoor.

Havenmeester Marlon La Roche bevestigt de tijdelijke versoepeling van de regeling. Aan de rally doen 65 boten mee, afkomstig uit negen verschillende landen en met gemiddeld vier mensen aan boord. Ze varen in twee groepen via Aruba richting Santa Marta (Colombia), San Blas, Panama, de Bay Islands bij Honduras en eindigen naar verwachting in april in Belize. Volgens de havenmeester is er op het Spaanse Water voldoende ruimte voor de zeilboten, maar liggen niet alle deelnemers daar. Sommigen hebben een andere ankerlocatie gekozen. Willen deze deelnemers nu vanaf hun ligplaats naar bijvoorbeeld Klein Curaçao varen of naar Westpunt, dan hoeven zij van tevoren alleen maar via e-mail aan de havenautoriteiten aan te geven om welke dagen het gaat en waar zij heen varen. Dit alles tegen een kleine administratieve fee, zegt La Roche.

Vooruitgang

Normaal gesproken wordt er alleen een vergunning afgegeven voor drie dagen en voor van tevoren vastgestelde plaatsen en data. En als iemand dan een dag extra wil blijven, dan vereist dat

eerst een fysiek bezoek aan het havenkantoor. Dat is erg omslachtig. De uitzondering die voor de rallydeelnemers is gemaakt, is volgens organisator Suzanne Chappell een enorme vooruitgang. “Het vergroot de populariteit voor Curaçao als bestemming, zeker voor cruisers tijdens het orkaanseizoen, omdat het eiland buiten deze zone ligt”, zegt ze tegenover *sail-worldcruising.com*. Naast de veiligheid van het Spaanse Water, biedt Curaçao een keur aan andere mooie plekken om per zeilboot te verkennen. Voor Suzanne Chappell is het de tweede keer dat ze een dergelijke rally organiseert langs minder gangbare zeilbestemmingen.

Voor Curaçao is de economische bijdrage van de zeiljachtvaarders substantieel. Ze betalen liggeld, laten hun boten hier onderhouden, tanken brandstof en doen hier inkopen. De goede ervaringen worden weer gedeeld binnen de zeilgemeenschap. De evenementen in de aanloop naar de rally worden gesponsord door Curaçao Marine en Santa Barbara Beach & Golf Resort.

Maar de hoop die Chappell in het artikel uitsprekt om de versoepelde ankerregeling door te trekken buiten de rally om, wordt waarschijnlijk voorlopig nog niet bewaarheid. Volgens havenmeester La Roche gaat het om een eenmalige, speciale behandeling voor de rallydeelnemers, die vooralsnog niet voor andere zeiljachtvaarders gaat gelden, zo zegt hij in een reactie tegenover deze krant.

Veel medewerking
Een rally als de Ocean Crui-

De werf Curaçao Marine organiseerde vorige week vrijdag een barbecue voor de deelnemers van de Suzie Too Rally.

sing Club (OCC) ‘Suzie Too Rally 2018/19’ wordt meestal georganiseerd naar iets minder gangbare bestemmingen. Het veiligheidsaspect bij deze cruising in company telt hierbij mee. Suzanne Chappell prijst de medewerking van de autoriteiten van de voorgenomen bestemmingen. Zo heeft de Colombiaanse marine toestemming gegeven om binnen de nautische zone, die geldt als restrictief gebied, te mogen ankeren, wat zorgt voor meer veiligheid. De marine zal de aankomst van de zeilboten in de Colombiaanse wateren monitoren en hen ook ontvangen. Op andere bestemmingen worden de fees voor het inchecken kwijtgescholden. “Zij zien het belang in om gestructureerd toerisme naar zich toe te halen. Sommige marina’s en havens bieden groepskortingen en doen hun best om tours en evenementen te organiseren”, aldus een verrukte Chappell

Vlnr: Jenevora Swann (s/v Two Drifters); Fiona Bailey (s/v Supertramp), Suzanne Chappell (s/v Suzie Too); Jules Buckley (s/v Mojito) en de honden Molly en Chloe op de pier van het Santa Barbara Resort, één van de gastheren en sponsoren van de Suzie Too Rally.

over de warme ontvangst. Curaçao Ports Authority en havenmeester La Roche hebben voor de deelnemers, naast de tijdelijke versoepeling van de ankervergunning, een veilige plek op het

Spaanse Water gereserveerd zodat zij de boten bij elkaar kunnen leggen. Ook is gezorgd voor extra verlichting als veiligheidsmaatregel, alsook afvalcontainers en een dock voor dinghy’s.

Sehos en Inspectie in gesprek over definitief besluit kinderarts Faries

WILLEMSTAD — Kinderarts Sonia Faries behandelt geen kinderen meer met diabetes type 1. Dit besluit is onlangs genomen in goed overleg met de Raad van Bestuur van het St. Elisabeth Hospitaal (Sehos), de vakgroep Kinderneeskunde, de Inspectie voor de Volksgezondheid en de desbetreffende arts zelf.

Inspecteur-generaal Jan Huurman vertelt dat het Sehos in april jl. melding deed van problemen bij kinderen met diabetes type 1. Over de aard van de problemen wordt geen uitspraak gedaan.

“Dit is de meest ernstige vorm van diabetes waarbij de alvleesklier helemaal geen insuline meer maakt. We hebben deze melding dan ook als zeer ernstig opgevat. We hebben zodoende onderzoek gedaan en geconstateerd dat het probleem een zodanig ernstige aard had, dat een serieuze ingreep noodzakelijk was. In goed overleg met alle betrokkenen hebben we

er niet voor gekozen om een aanwijzing te geven. Ook wilden we het buiten de publiciteit houden om geen onrust te zaaien en de belangen van ouders en kinderen in acht te nemen. We hebben echter wel besloten om streng op te treden en alle kinderen met diabetes type 1 over te dragen aan een nieuw team binnen het Sehos. Dit team bestaat uit twee kinderartsen die verbonden zijn aan het Sehos en een kinderarts die de leiding geeft. “Het gaat hierbij om een ervaren Nederlandse arts, die veel ervaring heeft met dit diabetestype.”

Het Sehos heeft zelf ook een audit laten uitvoeren waarin werd bevestigd dat de melding terecht was. De Inspectie heeft er momenteel voldoende vertrouwen in dat de zorg voor de kinderen goed georganiseerd is. Faries is nog werkzaam in het Sehos. Ze verleent alleen geen zorg meer aan kinderen met deze diagnose. “We zullen in overleg met alle betrokkenen beslissen wat er nu definitief gaat gebeuren met Faries”, aldus Huurman.

Toezichthouder zaait verwarring

Bonairiaanse raadsleden vragen opheldering en duiding Cft

KRALENDIJK — De fractieleiders van het **Frente Social Progresivo (FSP)** en de **Union Patriotico Bonairiano (UPB)** hebben het College financieel toezicht (Cft) voor de BES-eilanden gevraagd nadere uitleg te geven over zijn kritiek op de ontwerpbegroting 2019 van Bonaire. De beide fracties willen onder meer weten waarom de toezichthouder nauwelijks moeite had met de begrotingsplannen van eerdere jaren, die als blauwdruk dienden voor de nieuwe bestedingsvoornemens, maar nu ineens met een waslijst aan onvolkomenheden komt.

Door onze correspondent
Wim Romeijn

Eilandraadsleden Robbie Beukenboom en Maritsa Silberie merken in hun schrijven op dat de ontwerpbegroting 2018 de goedkeuring kon wegdragen van het college terwijl de nieuwe plannen, die zij omschrijven als een ‘continuïteit van het beleid’, stuiten op hevige kritiek. De resulterende ‘verwarring’ maakt het volgens Beukenboom en Silberie ‘ingewikkeld’ om in de Eilandsraad tot een goed oordeel te komen over de kwaliteit van de ontwerpbegroting. De twee fractieleiders leg-

gen het Cft vier punten van kritiek voor die ook van toepassing hadden kunnen zijn op eerdere begrotingsplannen maar eertijds niet ter sprake zijn gekomen. “Wij kunnen niet goed begrijpen waarom het college deze bezwaren nu pas maakt terwijl zij dat de vorige jaren niet heeft gedaan. Het betreft hier punten die niet wettelijk verschillen van wat er in de conceptbegroting 2018 stond. Toen gaf dat geen aanstoot en nu ineens wel. We vragen het Cft zijn kritiek te duiden en de Eilandsraad te vertellen wat we hiermee moeten,” aldus Beukenboom.

De fractieleiders vragen de toezichthouder voorts om te bevestigen dat de ontwerp-begroting 2018, waaraan de Eilandsraad zijn goedkeuring verleende op 14 november 2017, inderdaad voldeed aan alle wet- en regelgeving. Beukenboom en Silberie schrijven dat zij vrezen mogelijk een ‘illegale ontwerpbegroting’ te hebben gefiatteerd. Als het Cft hen op dit punt gerust kan stellen, willen beide raadsleden weten waarom de oude ontwerp-begroting wel voldeed maar de nieuwe niet. Ondertussen heeft raads-voorzitter Edison Rijna er middels een brief bij oppositie-leider Elvis Tjin Asjoe van de Movementu di Pùeblo Boneriano (MPB) op aangedrongen om de ‘geconstateerde tekortkomingen’ in de ontwerp-begroting niet aan te voeren als reden om zich te onttrekken aan de ‘processen die moeten leiden tot het vaststellen van de begroting 2019’. De raads-voorzitter wijst Tjin Asjoe

op zijn plicht om de democratie met ‘inspraak, betrokkenheid en zeggenschap’ te stimuleren. De oppositie-leider tekende eerder bezwaar aan tegen de verlate openbaarmaking van de begrotingsplannen, waardoor er volgens hem onvoldoende tijd is om de documenten door te nemen. In zijn repliek aan Tjin Asjoe merkt Rijna ook op dat de toezichthouder de minister nimmer heeft geadviseerd om de begroting van Bonaire af te keuren. Rijna verwerpt ook de aantijging dat eerdere begrotingsbesluiten van de Eilandsraad mogelijk niet aan de rechtmatigheidseis voldeden. De raadsvoorzitter geeft toe dat onderdelen van de begrotingscyclus ook in voorgaande jaren ‘niet volledig’ voldoen aan de wet- en regelgeving, maar verzekert dat het Bestuurscollege continu in gesprek is met het Cft en Den Haag om het proces te verbeteren.

Initiatief voor hele Cariben

‘Plant een miljoen koralen’ gelanceerd op St. Maarten

PHILIPSBURG — ‘Intelligente riffen’ aangedreven door de natuur zijn geïnstalleerd op drie locaties op St. Maarten in een poging de door de orkanen Irma en Maria verwoeste leefgebieden van biodiversiteit te herstellen.

Wetenschappers, filmmakers, fotografen, creatievelingen en leiders van de ecotoerisme-industrie hebben de Nature Foundation bijgestaan bij haar missie om de koraalriffen van het eiland te herstellen, die aanzienlijk zijn beschadigd door de passage van de orkanen van 2017, door IntelliReefs te installeren, een substraat dat als Lego-stenen in elkaar past, voor de groei en ontwikkeling van koraalnakomelingen die in staat zijn extreme weersomstandigheden en veranderingen in de chemie van het water te overleven. Hiermee start de *Plant a Million Coral*-campagne, die tegen 2025 een miljoen koralen in het Caribische gebied wil hebben geplant.

Een nieuw opgebouwd IntelliReef, samengesteld uit Oceanite-blokken.

Dramatisch

Een van de eerste organisaties die op een zichtbaar ingrijpende manier wordt beïnvloed door klimaatverandering, is koraal. Het is de ‘kanarie in de kolenmijn’ als het gaat om de gezondheid van de oceanen, en sinds de jaren zeventig en tachtig zijn Caribische koraalriffen aanzienlijk beschadigd door klimaatverandering, overbevissing en ongeremde kustontwikkeling. Hun gezondheid loopt dramatisch terug en dit testproject is een manier om deze alarmerende trend te keren. “De meesten van ons zien niet hoe dramatisch dit is; heldere, kleurrijke ecosystemen vol leven die snel verdwijnen”, zegt David Vaughan, een wereldberoemde koraalrifwetenschapper en een van de pioniers van restauratietechnieken van koraalriffen. “Als we het allemaal zouden kunnen zien, zouden we ons realiseren hoe belangrijk het is dat we nu actie ondernemen.” St. Maarten heeft 80 procent van zijn koraal verloren door de gevolgen van orkanen, verbleking en ziekte. De overgebleven koralen zijn nu minder bestand tegen zowel menselijke als natuurlijke bedreigingen. Het ecosysteem heeft hulp nodig om

zijn veerkracht terug te winnen. “Het goede nieuws van dit alles is dat we actie kunnen ondernemen, en dat doen we”, zegt Vaughan. Vaughan is de president en oprichter van Plant A Million Corals en een mariene wetenschapper die direct verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van ‘microfragmentatie’-technologie en de implementatie van koraal ‘refusie’-technieken. Hij heeft meer dan 40.000 koralen gekweekt en geplant, heeft er 40.000 gereedstaan om geplant te worden, en er meer dan 100.000 in ontwikkeling voor 2019. Hij is een toonaangevende expert op het gebied van koraalrestauratie en zal toezicht houden op het wetenschappelijke aspect van het project op St. Maarten.

Intelligente riffen

IntelliReefs, ontwikkeld door de Reef Life Restoration, werden vorige week uitgezet op drie locaties: The Bridge, de Man of War Shoal Marine Protected Area en vlak bij de landing van de Pelican Peak Zipline in Pointe Blanche, die momenteel wordt gebouwd

door Sea to Sky Ventures. De economie van St. Maarten is sterk afhankelijk van toerisme en dit restauratieproject is niet alleen belangrijk voor het ecosysteem, maar ook voor het vermogen van St. Maarten om opnieuw te bouwen en bestand te zijn tegen toekomstige dreigingen. IntelliReefs zijn habitats met mariene biodiversiteit gemaakt met Oceanite, een 70-procent-mineraal bestanddeel dat in elkaar past als Lego-blokken. Elke unit kan worden uitgerust met een combinatie van groei-formules, aangepaste oppervlaktetopografie en andere soortenspecifieke functies, zoals bevestigingsopeningen voor gekweekt koraal of spawning-bedden. Het St. Maarten Nature Foundation-team zal de koraalgroei en habitatfunctionaliteit van het IntelliReef-systeem het komende jaar volgen. Vaughan zal de komende maanden weer op het eiland zijn om de ontwikkeling en koraalgroei van het systeem te meten. “Dit is een kleine stap voor het rif en een gigantische stap voor de oceaan”, besloot hij.

Indiase gemeenschap doneert 20.000 gulden aan PWF

WILLEMSTAD — Het Prinses Wilhelmina Fonds (PWF) heeft een donatie van 20.000 gulden gekregen van de Curaçao Indian Business Association.

De vereniging helpt al enkele jaren met het inzamelen van fondsen om het werk van de stichting mogelijk te maken. Het geld wordt ingezameld door vrijwilligers die ondernemers binnen hun gemeenschap benaderen. Op de foto het moment van overhandiging van de donatie door voorzitter Bharat Bhojwani. Gedurende de maand september haalt de stichting PWF zelf fondsen op voor haar werkzaamheden door middel van diverse inzamelingsacties. Alle donaties

worden ingezet voor de strijd tegen kanker. De donaties die tijdens de collectemaand worden gedaan, vormen de belangrijkste inkomstenbron van het PWF.

De stichting is op 16 november 1949 opgericht en zet zich dus al 69 jaar in voor de genezing en begeleiding van kankerpatiënten en hun families en voor het verhogen van de bewustwording door middel van informatieverstrekking. Volgend jaar viert de stichting haar zeventigjarig jubileum.

Het moment van de overhandiging van de donatie door voorzitter Bharat Bhojwani.

Citro-oprichter Joop Kooijman geëerd in Noorwegen

Foto: Adriaan van der Heeven

WILLEMSTAD — Joop Kooijman (85), oprichter van de Citro (Citizens Rescue Organization Curaçao) heeft donderdag in Noorwegen de The Vladimir Maksimov Lifetime Achievement Award van de International Maritime Rescue Federation (IMRF) in ontvangst genomen.

Kooijman richtte in 1976 de Citro op en was 25 jaar voorzitter. Hij en zijn echtgenote Julie waren in Noorwegen om de prijs in ontvangst te nemen. Kooij-

man bedankte als eerste de organisatie en riep vervolgens zijn vrouw op het podium om haar te bedanken voor haar toewijding. Ze heeft 25 jaar van haar

leven opgeofferd om hem te steunen om de reddingsorganisatie op poten te zetten, aldus Kooijman.

De prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan personen en/of organisaties die op een bijzondere manier hebben bijgedragen aan het redden van mensen of op een persoonlijke wijze van invloed zijn voor hun organisatie.

United Caribbean Airlines vraagt economische vergunning aan

WILLEMSTAD — United Caribbean Airlines heeft onlangs een aanvraag ingediend voor het verkrijgen van een economische vergunning. De aanvraag is ingediend

door R. Maas. De luchtvaartmaatschappij in oprichting wil geregeld luchtvervoer van personen, goederen en vracht verzorgen. Belanghebbende kunnen gedurende een peri-

ode van dertig dagen schriftelijk commentaar op dit verzoek indienen bij minister Zita Jesus-Leito van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP, PAR).

AMIGOE

Bezoek onze website

www.amigoe.com

Bonairecursief

De weg kwijt

“Je moet hier rechtsaf slaan!”, roept mijn vrouw met een begin-van-een-paniekaanval stem. Op hetzelfde moment zegt een damesstem: “turn left at the next corner or make a U-turn.” Mijn bezwete handen klemmen zich nog strakker om het stuur. Ik werp een blik in mijn reusachtige zijspiegels en sluit kort mijn ogen. Na een snel gebed aan Hermes, de god van de reizigers, wegen en verkeer, rij ik rechtdoor. “Wat doe je nou?”, gilt mijn wederhelft. Ondertussen blijft de stem uit het dashboard mij vriendelijk doch dringend verzoeken om nu toch echt wel die U-turn te maken. Mijn zoon, die ergens achterin zit, heeft uitgevonden dat hij zijn slimme telefoon kan koppelen aan de autoradio. Kind-vriendelijk raptaksten galmen nu door alle luidsprekers. Ik zucht, heb me het begin van de vakantie toch iets anders voorgesteld.

We gaan met een camper door Europa toeren om onze zoon een indruk te geven van al die mooie plekjes die er zijn. De camper is gehuurd in Almere. Een joekel van meer dan zeven meter lang en bijna twee en een halve meter breed. De uitstulping boven de stuurcabine bezorgt hem de liefkozende bijnaam Neanderthaler. Hij is voorzien van twee zijspiegels van kledkamerformaat. Deze zijn ook hard nodig om de juiste positie op de weg in de gaten te houden. Voorkomt ook dat je per ongeluk een medeweggebruiker een zetje geeft met het uitstekende achterwerk. De grootste uitdaging is het verlaten van Almere. Om dit vlot en vloeiend te laten verlopen hebben we een goedkope tablet aangeschaft die voorzien is van een navigatieprogramma. Mijn vrouw heeft daarnaast haar telefoon met Google Maps. Hiermee moeten we toch overal kunnen komen.

Bij de eerste de beste rotonde is de dame die ons vertelt waar we heengaan opeens haar satelliet kwijt en het schermje wordt zwart. Google heeft de juiste straat nog niet gevonden en laat ons ook in de steek. Plotseling stuurt de dame ons een woonwijk in met pleintjes en plantenbakken. Niet zo prettig als je er met een omvangrijk vehikel doorheen probeert te laven. Eindelijk verschijnt er een fatsoenlijke weg en daar draai ik dan ook meteen op. Gelukkig weer wat ruimte! Totdat er gestopt wordt voor een vreemd vierkant kastje met negen lampjes erin. Achter mij staat een rij bussen ongeduldig te wachten. Ongemerkt zijn we op een busbaan terechtgekomen die aan beide zijden afgeschermd wordt door een opstaande rand. Als een van de bussen begint te toeteren rijd ik maar verder totdat er een opening komt met een oprit naar een snelweg. Nauwelijks zijn de zuchten van verlichting geslaakt, of we karren een enorme bouwput in. De wegen in en rond Almere worden omgelegd, aangepast, verwijderd of uitgebreid, waardoor er niets meer klopt van wat de elektronische wegwijzers ons proberen te vertellen.

Uiteindelijk bereiken we Rotterdam waar vrienden ons opwachten. Alleen vele uren later dan gepland. We hebben onderweg totaal onbekende plaatsnamen en wegnummers gezien en zijn af en toe bang om in Groningen terecht te komen. Bij een tussenstop voor een geruststellend kopje koffie kijk ik mijn vrouw aan en zeg: “Ik heb nu al een beetje heimwee naar de wegen op Bonaire, daar weet je tenminste altijd waar je bent.” Joseph

Van Malmok tot Willemstoren inspireert Bonaire tot opvallende bespiegelingen over mens, dier en landschap. Soms ontroerend, ingetogen dan wel uitbundig, vaak met een glimlach. De verwondering regeert bij deze getuigenissen over een bescheiden eiland in een zee vol zegingskracht. Uw reactie is welkom via bonaire.cursief@gmail.com

Bosbranden Californië breiden zich uit 'Minstens 9 doden'

PARADISE/MALIBU — Bij bosbranden in Californië zijn minstens negen mensen om het leven gekomen. Donderdag kwamen door de vlammen vijf mensen om in het stadje Paradise. De slachtoffers waren verbrand in hun auto's. Een dag later werden nog eens de lichamen van vier slachtoffers gevonden, maakte de sheriff van Butte County bekend.

Door meerdere branden zijn duizenden mensen op de vlucht geslagen. Meer dan 6700 huizen en bedrijven zijn verwoest door het vuur dat zo'n 145 kilometer ten noorden van Sacramento woedt. Bij de bestrijding zijn drie brandweermensen gewond geraakt, meldten overheidsmedewerkers.

Foto: AFP

Door bosbranden in de bekende kustplaats Malibu is een gedeelte daarvan geëvacueerd.

rennen door de hoofdstraat van het bergstadje. Onder de achtergelaten voertuigen was ook een schoolbus. Bij zonsopgang gisteren was slechts vijf procent van de bosbranden geblust.

Ook in het zuidelijk gelegen Malibu in Californië hebben duizenden mensen hun huizen moeten verlaten. Sommigen zochten een veilig heenkomen op de stranden. Er is geen nieuws over

slachtoffers. "Het vuur woedt nu ongecontroleerd en trekt naar de dichtbevolkte delen van Malibu", liet het stadsbestuur weten. "Alle bewoners moeten onmiddellijk vertrekken."

Maastrichtse coffeeshops tegen wietexperiment

MAASTRICHT — De coffeeshops in Maastricht werken niet mee aan de landelijke proef met staatswiet. De gemeente Maastricht meldde zich voor zo'n proef aan.

Maar in een brief aan burgemeester Annemarie Penn en de gemeenteraad noemen de Maastrichtse coffeeshophouders het experiment 'een smakeloos compromis van het huidige kabinet'. "Een wangedrocht", lichtte de Maastrichtse coffeeshophouder Marc Josemans vandaag toe.

"Dit is geen experiment maar een doelbewuste manier van aanpak om iedere mogelijkheid tot succes in de kiem te kunnen smoren", schrijft Josemans namens de Maastrichtse coffeeshops. "Mág er misschien niks bereikt worden?"

"Er mag door de deelnemende coffeeshops geen buitenlandse hasj meer worden verkocht, alleen in Nederland geproduceerde producten. Ook word je beperkt tot hetzelfde aanbod dat iedereen heeft. Dit betekent dat we dan willens en wetens wederom een grote groep klanten aan het illegale (straat)circuit zullen moeten afstaan", vreest Josemans. Maastricht verbood enkele jaren geleden de toegang tot coffeeshops voor buitenlanders. Sindsdien nemen steeds meer voormalige klanten van de shops hun toevlucht tot de illegale straathandel, weet Josemans. Hij vreest verder klantenverlies

als de wietproef doorgaat. En dat kunnen de door het strenge gemeentelijke beleid toch al geplaaide Maastrichtse coffeeshops financieel niet meer bolwerken, vreest Josemans.

De coffeeshops in de Limburgse hoofdstad pleiten voor legalisering van de wietteelt naar Amerikaans voorbeeld.

"Als we naar de positieve resultaten van legalisering in landen als Uruguay, enkele Amerikaanse staten en Canada kijken dan rest ons maar een zaak: legalisering. We hoeven hier het wiel niet meer uit te vinden als het daar reeds goed rolt: laten we een van die landen als rolmodel nemen en aan de slag gaan."

Delhi gebukt onder smog, minister met vakantie

NEW DELHI — Terwijl de miljoenenstad New Delhi gebukt gaat onder een verstikkende smog, ligt de hoogste politieke baas onder vuur omdat hij de stad is ontvlucht voor een familietripje naar Dubai.

De verantwoordelijke chef-minister, Arvind Kejriwal, heeft Delhi tot twee keer toe vergeleken met een 'gaskamer' vanwege de immense luchtvervuiling. Die bereikte de afgelopen dagen recordhoogten, onder meer door vuurwerk na het hindoeëest

Diwali en de verbranding van oogstafval door boeren. Die smog kwam nog eens bovenop de gebruikelijke vervuiling door auto's, brommers, de industrie en bouwwerkzaamheden. Het bericht over de familietrip op tv-stations in Delhi

leidde tot veel ophef op sociale media. "Arvind Kejriwal zorgt zo goed voor zijn gezin dat hij snel tickets boekte en de wijk nam naar Dubai zodra Delhi verstikt raakte door luchtvervuiling", werd op Twitter opgemerkt. Vanwege de smog zijn alle bouwactiviteiten in Delhi van overheidswege stilgelegd. Ook zware vrachtauto's mogen daar tot maandag niet rijden.

Afnemend signaal zwarte doos Lion-toestel

JAKARTA — De zoektocht in de Javazee naar de cockpitvoicerecorder van het verongelukte passagiersvliegtuig van Lion Air wordt bemoeilijkt door een langzaam afnemend geluidssignaal.

"Het signaal is moeilijk op te vangen en is aan het verdwijnen", zegt Haryo Satmiko van het Nationaal Comité voor Transportveiligheid in Indonesië. Nieuwe en meer gevoelige apparatuur wordt nu ingezet om alsnog de tweede zwarte doos met gegevens van gesprekken in de cockpit terug te vinden. Eerder werd de andere zwarte doos van het toestel geborgen waarin de vluchtgegevens zijn opgeslagen.

De cockpitvoicerecorder is volgens de onderzoekers cruciaal voor het vinden van de oorzaak. Onderzoeksleider

Soearjanto Tjahjono stelt dat de vluchtrecorder voor 70 tot 80 procent bijdraagt aan opheldering, maar dat de gesprekken van de piloten onmisbaar zijn om vast te stellen wat precies heeft plaatsgevonden.

De autoriteiten kondigden vandaag tevens aan te stoppen met het zoeken naar slachtoffers. "We kunnen nergens meer zoeken en wij vinden ook geen lichamen meer", zegt Muhammad Syaugi, coördinator van de zoek- en reddingsacties. "We monitoren alleen nog maar." Van de gevonden lichamen

zijn er inmiddels 77 geïdentificeerd.

De vrijwel nieuwe Boeing 737 MAX 8 van Lion Air stortte eind oktober kort na het opstijgen neer in de Javazee. Alle 189 inzittenden kwamen om. Indonesische autoriteiten vermoeden dat een specifieke sensor een defect had, waardoor onjuiste informatie over luchtstromen werden doorgegeven.

Dit kan leiden tot overtrek, ook wel stall genoemd, waarbij de vleugels hun draagkracht verliezen en het toestel snel gaat dalen of uit de lucht valt. Fabrikant Boeing heeft luchtvaartmaatschappijen en piloten uitgelegd hoe dat kan worden voorkomen.

Fikse strafeisen voor verkrachting Antwerpen

ANTWERPEN — Tegen de vier Vlaamse mannen die worden verdacht van de verkrachting van twee Nederlandse vrouwen in Antwerpen zijn gisteren 'fikse celstraffen' geëist.

Dat zegt een woordvoerder van het parket in Antwerpen. Omdat de zaak op verzoek van de verdediging achter gesloten deuren werd behandeld, mag het Openbaar Ministerie de exacte strafeisen niet naar buiten brengen, aldus de zegsman. Volgens persbureau *Belga* werd zeven jaar cel geëist tegen het viertal.

De rechtbank doet op 23 november uitspraak. De twee vrouwen van begin twintig deden half maart aangifte van groepsverkrachting na een avondje stappen in de havenstad. Ze zouden bedwelmd zijn. Mohamed S. (22) en Lamine N. (20) hadden het tweetal ontmoet in een discotheek en reden hen terug naar hun hotel. Daar hadden ze seks met hen. La-

ter hadden ook Tijani D. (19) en Eliel B. (20) gemeenschap met hen, aldus het OM. Ook als een of meer verdachten zich niet aan de vrouwen zouden hebben vergrepen, zijn ze volgens justitie medeplichtig omdat ze niet hebben ingegrepen. S. zei eerder dat de vrouwen hadden ingestemd met de seks. Justitie heeft het viertal ook diefstal ten laste gelegd. Het geld en de telefoons van de vrouwen waren gestolen.

Hevige regen verjaagt bezoekers rotsstad Petra

AMMAN — Vanwege hevige regenval zijn duizenden bezoekers van de oude rotsstad Petra in Jordanië in veiligheid gebracht. Zo'n 3700 toeristen moesten de bekende archeologische site door de overstromingen verlaten, aldus de autoriteiten.

Door de overstromingen kwamen zeker acht mensen om het leven in Jordanië. In de

buurt van hoofdstad Amman stierven volgens lokale media ten minste vier mensen door het noodweer. Een belangrijke wegverbinding door het land moest worden afgesloten. Vo-

rige week kwamen ook al 21 mensen om het leven door overstromingen in het land. De rotsstad Petra, gelegen in het zuiden van het Arabische land, is een van de grootste attracties in het Midden-Oosten en sinds 1985 Unesco-werelderfgoed. Beroemd zijn vooral de zeshonderd graven die in de rotswanden zijn uitgehouwen.

Rutte en Blok bij herdenking WO I in Parijs

DEN HAAG — Premier Mark Rutte en minister Stef Blok (Buitenlandse Zaken) zijn morgen in Parijs bij de herdenking van het einde van de Eerste Wereldoorlog, op die dag precies honderd jaar geleden.

Bij de Arc de Triomphe in het centrum van de Franse hoofdstad komen onder anderen regeringsleiders en staatshoofden samen om de bloedige oorlog te herdenken. Rutte is

na de ceremonie bij een gezamenlijke lunch in het Élysée, het paleis van de Franse president. Blok gaat naar de eerste editie van het Paris Peace Forum, een initiatief van de Franse president Emmanuel Macron.

De oorlog tussen 1914 en 1918 kostte aan meer dan 9 miljoen militairen het leven. In de oorlog stonden hoofdzakelijk Groot-Brittannië, Frankrijk en Rusland tegenover Duitsland en Oostenrijk-Hongarije.

Dader Melbourne geïnspireerd door IS

Foto: AFP

Sisto Malaspina kwam in Melbourne om bij de dodelijke steekpartij.

SYDNEY — De dader van de dodelijke steekpartij in Melbourne was gelieerd aan Islamitische Staat. Dat heeft de Australische politie bekendgemaakt. De man had gisteren met een mes op omstanders ingestoken en zijn auto gevuld met gasflessen in brand gestoken. De aanvaller overleed in het ziekenhuis nadat agenten hem hadden neergeschoten.

"Er zijn banden met Islamitische Staat", zei waarnemend commissaris Ian McCartney van de Australische federale politie. Volgens McCartney is er echter meer sprake van dat de dader geïnspireerd was door IS dan dat er direct contact is geweest.

Een van zijn slachtoffers was de eigenaar van een bekende

diens koffiehuis Pellegrini's bezocht. "Nooit in Melbourne geweest zonder even bij hem langs te gaan."

De politie heeft de identiteit van de dader bekendgemaakt. Het gaat om de dertigjarige Hassan Khalif Shire Ali. Het paspoort van de van oorsprong Somalische Shire Ali was in 2015 ongeldig verklaard, nadat uit onderzoek was gebleken dat hij op het punt stond om af te reizen naar Syrië. Hoewel de veiligheidsdiensten hadden geconstateerd dat hij geradicaliseerd was, oordeelden ze toen dat hij geen bedreiging

vormde voor de nationale veiligheid.

De broer van de dader werd vorig jaar november opgepakt. De politie verdacht hem ervan dat hij plannen had om een aanslag in Melbourne te plegen tijdens de jaarwisseling. Hij zit vast in afwachting van een rechtszaak.

Islamitische Staat had eerder al de verantwoordelijkheid opgeëist voor de aanslag, waarbij naast de dader één persoon werd gedood en twee mensen gewond raakten.

Euro

Gemengd

AMSTERDAM — Staalbedrijven gingen gisteren op de Europese beurzen over een breed front omlaag. Beleggers leken bevreesd door een nieuw winstalarm van het Duitse staalconcern ThyssenKrupp. De Europese beurzen gingen gemengd het weekeinde in. Op Beursplein 5 was er verder bovengemiddelde aandacht voor Boskalis en Eurocommercial Properties na cijfers. De AEX-index in Amsterdam sloot 0,2 procent in de plus op 529,55 punten. De MidKap daalde 0,9 procent tot 739,35 punten. Frankfurt eindigde een fractie hoger, Parijs en Londen zakten elk 0,5 procent. In Frankfurt kelderde ThyssenKrupp ruim 9 procent. Het bedrijf snijdt in de verwachtingen in verband met een onderzoek naar jarenlange verboden prijsafspraken. Concurrent ArcelorMittal ging in het kielzog van de Duitsers 2,4 procent omlaag in de AEX. Boskalis daalde in de Mid-Kap 1,2 procent. De cijfers van de baggeraar en marietiem dienstverlener waren goeddeels als verwacht. Het concern wil topman Peter Berdowski herbenoemen. Vastgoedinvesteerder Eurocommercial Properties verloor 0,2 procent. BAM (min 0,9 procent) ging bij de middelgrote fondsen andermaal omlaag nadat de bouw een dag eerder al ruim 6 procent kwijtraakte na teleurstellende cijfers. Betaalbedrijf Adyen zakte 2,7 procent na een verkoopadvies van Bryan Garnier. In Brussel was er veel aandacht voor Bpost dat dit keer 6 procent verloor. Het aandeel van de postbezorger verloor donderdag al stevig aan waarde na tegenvallende cijfers. Ook kampt het bedrijf met stakingen onder zijn personeel.

Wall Street

Verliezen

NEW YORK — De Amerikaanse aandelenbeurzen zijn gisteren met verliezen gesloten. Mindere berichten uit de techsector drukten het sentiment, net als blijvende handelszorgen. Verder zijn beleggers bevreesd dat de aanhoudende daling van de olieprijs problemen kunnen opleveren voor de economie. De Dow-Jonesindex sloot met een verlies van 0,8 procent op 25.989,30 punten. De S&P 500 verloor 1,3 procent tot 2769,74 punten en technologiegraadmeter Nasdaq speelde 1,7 procent kwijt tot 7406,90 punten. De prijs van een vat Amerikaanse olie zakte 1,4 procent tot 59,84 dollar. Een vat Brentolie kostte 1,4 procent minder op 69,69 dollar. De olieprijsen gingen voor de tiende dag op rij omlaag. In het kielzog verloren ook bedrijven in de energiesector. Verder sloten mijnbouw- en staalfondsen in het rood in navolging van Europese sectorgelaten. Resultaten van chipmaker Skyworks Solutions (min 8 procent) zorgden voor een mineurstemming in de techsector. Uit de cijfers kon worden opgemaakt dat de vraag naar smartphones minder wordt. General Electric (GE) verloor 5,7 procent na een negatief analistenrapport. Daarin werden onder meer zorgen geuit over de financiële situatie bij het industrieel conglomeraat. Ook elektronicaaketen Best Buy (min 7,4 procent) stond bij de dalers. De deal tussen internetreus Amazon en techbedrijf Apple over de verkoop van de nieuwste iPhones deed het aandeel geen goed. De euro was 1,1336 dollar waard, tegen 1,1327 dollar bij het slot in Europa.

Patatconflict met Colombia naar WTO

BRUSSEL — De antidumpingheffingen die Colombia heeft ingevoerd op diepvriespatat uit België, Nederland en Duitsland zijn in strijd met de regels. De Europese Commissie gaat het conflict daarom voorleggen bij de Wereldhandelsorganisatie WTO. De Nederlandse minister Sigrid Kaag en haar Belgische collega Didier Reijnders kregen daar steun voor, bleek gisteren na overleg van de EU-handelsministers in Brussel.

Beiden zeiden dat tevergeefs is geprobeerd de Colombianen op andere gedachten te brengen. Zuid-Afrika en Brazilië voerden eerder al zulke heffingen in, en mede daarom is het volgens Kaag heel belangrijk dat er ac-

tie wordt ondernomen. “Als ze hiermee weggkomen, dan kunnen ze dat in alle sectoren gaan doen. En dat is natuurlijk heel zorgwekkend. Wij houden ons aan de regels en verwachten dat ook van anderen.” Snelle te-

genmaatregelen verwacht de minister niet. “Daar gaat tijd overheen, en dat is frustrerend.”

“De EU zal Europese frites verdedigen”, toonde Europees commissaris Cecilia Malmström (Handel) zich strijdbaar. Volgens haar is het onderzoek waarop de Colombianen de heffingen baseren ‘ongefundeerd’. Haar departement is begonnen de juridische procedure bij de WTO voor te bereiden. Het afgelopen jaar heeft haar team op allerlei manieren negentien keer geprobeerd

de toegang van Europese patat tot de Colombiaanse markt te handhaven.

De Nederlandse aardappelindustrie vreest voor een domino-effect waardoor de Zuid-Amerikaanse markt dichtgaat voor diepvriespatat. “Het is voor deze sector heel belangrijk”, zei Kaag, die aankondigde dat premier Rutte de zaak eind deze maand zal aansnijden tijdens een handelsmissie naar Colombia. Landbouwminister Carola Schouten reist ook mee.

Goed jaar voor Franse wijnboeren

PARIJS — Franse wijnboeren hebben een goed jaar achter de rug. Volgens het Franse ministerie van Landbouw zal met de oogst van dit jaar ruim een kwart meer wijn gemaakt kunnen worden in vergelijking met vorig jaar.

Volgens de schatting van het ministerie zal de wijnproductie dit jaar uitkomen op 46,55 miljoen hectoliter. Dat was een jaar eerder nog 36,83 miljoen hectoliter. Daarmee ging 2017 de boeken in als het minste jaar sinds 1957. Voor alle Franse wijnsoorten geldt dat de productie op jaarbasis fors ho-

ger zal uitvallen. In een recent rapport van de internationale wijnorganisatie werd al een uitstekend wijnjaar voor de Fransen voorspeld. Evengoed zal Frankrijk, ondanks de sterke productiegroei, Italië nog altijd voor moeten laten gaan als grootste wijnproducent ter wereld. De wijnproductie in Italië stijgt naar verwachting met 14 procent tot 48,5 miljoen hectoliter. Ook Spaanse wijnboeren kennen volgens de organisatie een uitstekend jaar in vergelijking met een jaar eerder. De wijnproductie in het land valt naar verwachting 26 procent hoger uit tot 40,9 miljoen hectoliter.

Odfjell voelt Rotterdams olielek in resultaat

OSLO — Tankopslagbedrijf Odfjell heeft het afgelopen kwartaal afgesloten met verlies. Het bedrijf had onder meer last van het grote olielek in de haven van Rotterdam. Daarnaast kampt het Noorse bedrijf met een zwakke markt voor chemicaliënvervoer.

In juli lekte ruim 200 ton stookolie uit een tanker in de Rotterdamse haven, waardoor een gedeelte van de haven gesloten moest worden. Daardoor was een aantal terminals niet bereikbaar en kwam er minder geld binnen. Het ongeluk werd veroorzaakt door een tanker die door Odfjell werd geëxploiteerd. Ook de omgeving liep schade op. Niet alleen raakten vogels besmeurd met olie, ook omliggende schepen en haventerreinen moesten worden schoongemaakt. De

reder probeerde nog via de rechter in Rotterdam een beperking van zijn aansprakelijkheid met betrekking tot het lek te regelen. Maar dit verzoek werd gisteren afgewezen, wat verzekeringstechnisch nog gevolgen kan hebben. Het verlies van Odfjell liep in het derde kwartaal op tot 31,2 miljoen euro, tegenover een min van 10,5 miljoen euro een jaar eerder. De totale omzet daalde met 3 miljoen euro tot 233,7 miljoen dollar. Odfjell is binnenkort overigens van zijn Rotterdamse terminals af. Het bedrijf sloot in september een definitief akkoord over de verkoop van de activiteiten op de balans bijgeschreven. De verkoop leidt overigens tot een boekverlies van zo'n 100 miljoen dollar voor de Noren.

Zakenblad Fortune in Thaise handen

DES MOINES — Het Amerikaanse zakenblad Fortune heeft een nieuwe eigenaar. De Thaise zakenman Chatchaval Jiaravano koopt het magazine en de aan Fortune-gerelateerde onderdelen van mediabedrijf Meredith. Jiaravano, die oprichter en eigenaar is van conglomeraat Charoen Pokphand Group, betaalt 150 miljoen dollar voor het merk.

De nieuwe eigenaar zal Fortune naar eigen zeggen op persoonlijke titel bezitten, maar bemoeit zich niet met

Foto: AFP

de gang van zaken. Hij beoefde wel de nodige midde-

len om van Fortune het leidende merk te maken voor

zakelijke media. Fortune werd in 1930 opgericht. Het blad is onder meer bekend van de Fortune 500-ranglijst waarin het jaarlijks de grootste bedrijven ter wereld qua omzet op een rijtje zet. Clifton Leaf blijft aan als hoofdredacteur en ook president Alan Murray blijft op zijn post. Meredith doet de nodige inspanningen om zijn aan nieuws gerelateerde onderdelen te verkopen. De merken verwierf het bedrijf eerder bij de aankoop van Time Inc. Eerder werd al Time Magazine verkocht voor een bedrag van 190 miljoen dollar.

Besparingen helpen bij Monte dei Paschi

SIENA — De Italiaanse bank Monte dei Paschi di Siena heeft in het derde kwartaal geprofiteerd van doorgevoerde kostenbesparingen. Ook hoefde de oudste bank ter wereld minder geld opzij te zetten voor slechte leningen.

Het financiële concern zette een kwartaalwinst in de boeken van een kleine 91 miljoen euro, waar een jaar eerder

ruim een half miljard euro verlies in de boeken ging. In 2016 zag Monte dei Paschi zich zelfs genooddakt staats-

steun aan te vragen als gevolg van slechte leningen die de bank miljarden euro's kostte. De afgelopen jaren zijn bij de in 1472 opgerichte Toscaanse bank duizenden banen geschrapt en honderden kantoren gesloten. Monte dei Paschi is nog niet helemaal uit de problemen. Zo is de kapitaal-

buffer iets gedaald vergeleken met een kwartaal eerder. De Italiaanse bankensector maakt momenteel sowieso een lastige tijd door. Monte dei Paschi had recent ook nog te maken met eenmalige tegenvallers, waaronder een afboeking op de verkoop van de Belgische tak van de bank.

**Dutch Caribbean
Securities Exchange**

Investors' Corner

Beleggingsrendement (2)

Dit is de voortzetting van een tweedelige serie over beleggingsrendement. Deel 1, waarin de bronnen van totaalrendement voor een investering zijn geschetst, is beschikbaar op www.blogs.vertexinv.com of www.dcsx.cw/education.

We hebben in het vorige artikel geleerd dat het totaalrendement op elke investering twee primaire bronnen heeft: vermogenstoename en inkomsten. Vermogenstoename is de waardegroei van uw belegging vanwege een stijging van de prijs van de aandelen waarin u had belegd. Kapitaalinkomsten vertegenwoordigen de cashflow uit uw belegging, zoals dividendinkomsten in het geval van aandelen, rentebaten in het geval van obligaties en huurinkomsten in het geval van onroerend goed. Hieronder zullen we de bronnen van rendement onderzoeken voor de belangrijkste categorieën van beleggingsopties.

Obligaties – worden uitgegeven door een onderneming of de overheid om kapitaal aan te trekken voor financiering en om hun activiteiten en projecten uit te breiden. De kredietnemer belooft rente te betalen tot de vervaldatum waarop hij de initiële investering teruggeeft aan de kredietgever. Er zijn twee manieren waarop u geld kunt verdienen met een obligatie. De belangrijkste manier is via de rentebetaling die u als belegger wordt toegezegd. Dit is de inkomstencomponent van het totaalrendement van de obligatie. De rente kan maandelijks, driemaandelijks, halfjaarlijks of jaarlijks worden betaald. Voor het grootste deel, indien de lener zijn obligatie niet in gebreke laat, bieden deze periodieke betalingen een gestage stroom van inkomsten aan de belegger. Wanneer u bijvoorbeeld een obligatie van 50.000 gulden koopt met driemaandelijks rentebetalingen van 5 procent, ontvangt u elke negentig dagen 625 gulden, bijvoorbeeld op 31 maart, 30 juni, 30 september en 31 december.

De andere bron van rendement – vermogenstoename – komt van de winst die u kunt maken als u de obligatie tegen een lage prijs koopt en tegen een hogere prijs verkoopt. Voor obligaties vormt deze manier van geld verdienen geen aanzienlijk deel van het totaalrendement dat u mogelijk zou kunnen behalen. Dit komt omdat obligaties niet wezenlijk in prijs stijgen of dalen, zoals andere soorten beleggingen, zoals bijvoorbeeld aandelen. Dit is een goede zaak, omdat het zeer zeldzaam is dat u het geld dat u in de obligatie hebt geïnvesteerd verliest vanwege dalende obligatiekoersen. Dit is de reden waarom obligaties worden beschouwd als minder risicovol dan aandelen. Daarom is de belangrijkste reden dat een belegger gewoonlijk een obligatie koopt, het ontvangen van een gestage inkomstenstroom op vooraf bepaalde datums. Aandelen – geven u gedeeltelijk eigendom in een onderneming. In tegenstelling tot obligaties is de belangrijkste manier om geld uit aandelen te halen door vermogenstoename. Het voornemen van de belegger is om de aandelen te kopen tegen

een prijs waarvan zij denken dat deze uiteindelijk zal stijgen tot een veel hogere prijs in de toekomst. Als u bijvoorbeeld een Google-aandeel had gekocht op 9 januari 2015, zou de prijs 541,80 dollar zijn geweest. Op 10 augustus zou u uw geld verdubbeld hebben, omdat de Google-aandelenprijs was gestegen tot 1.252,51 dollar. Er zijn echter momenten dat de aandelenkoersen niet stijgt en het risico groot is dat de prijs in plaats daarvan zelfs daalt. Dit is de reden waarom aandelen worden beschouwd als risicovolle activa. De andere manier om geld te verdienen met een aandeel is door middel van dividendbetaling – de inkomstencomponent van het totaalrendement van de aandelen – deze wordt aan eigenaars van aandelen betaald van de winst die een onderneming maakt. Dividenden worden meestal op jaarbasis betaald en zijn gebaseerd op het aantal aandelen dat u bezit. Gemiddeld genomen is het dividendrendement normaal gesproken niet de belangrijkste manier voor beleggers om geld te verdienen met aandeleninvesteringen.

Onroerend goed – bestaat uit reële fysieke activa en kan investeringen in commerciële eigendommen of woonlocaties omvatten. Onroerend goed is waarschijnlijk de meest voorkomende vorm van beleggen, waarbij een belegger aanzienlijke winsten kan behalen uit beide bronnen van rendement – vermogenstoename en huurinkomsten. Een belegger van onroerend goed verdient met vermogenstoename wanneer er sprake is van een stijging van de marktwaarde van het onroerend goed in eigendom. Kapitaalinkomsten worden verdiend uit ontvangen huur die normaal op maandbasis wordt betaald. Beleggingsfondsen – zoals aandelen – beleggers verdienen geld door vermogenstoename wanneer ze beleggen in beleggingsfondsen zoals ETF, indexfondsen, et cetera. Een beleggingsfonds is een fonds dat geld van een diverse groep investeerders bijeenbrengt om een groot aantal verschillende soorten effecten te kopen, zoals aandelen, obligaties, onroerend goed en soms andere beleggingsfondsen. De rendementen die we eerder noemden – vermogenstoename en inkomsten – worden verdiend met deze effecten die in het beleggingsfondsen worden aangehouden. De prijs van het fonds kan stijgen of dalen, afhankelijk van het feit of de effecten meer/minder verliezen genereren ten opzichte van winsten/inkomsten. Gewoonlijk is vermogenstoename het belangrijkste middel van rendement voor een beleggingsfonds, tenzij het beleggingsfonds een speciaal type inkomstenfonds is dat periodiek inkomsten uitkeert.

Volg *Investor's Corner* voor alles dat u over het Creëren van Rijkdom wilt weten!
Deze editorial wordt door de DCSX in samenwerking met Vertex Investments aan u aangeboden.
Auteur van deze publicatie: Stephanie Shaw CFA, MBA.

NEW YORK			AMSTERDAM		
	9-Nov			9-Nov	
DOW JONES	26.041,45	-0,57%	AEX	529,55	0,20%
S&P 500 INDEX	2.784,95	-0,78%	ARCELORMITTAL	22,26	-2,37%
NASDAQ	7.413,81	-1,55%	AEGON NV	5,36	0,11%
AMAZON.COM INC	1.718,82	-2,06%	KONINKLIJKE AHOL	22,80	2,22%
APPLE INC	204,28	-2,02%	AKZO NOBEL	74,46	-0,48%
BAIDU INC-SP ADR	183,70	-2,57%	ASML HOLDING NV	152,22	-0,92%
BERKSHIRE HATHAWAY	219,59	-1,27%	DSM (KONIN)	79,10	-0,89%
BORGES COGNAC	389,72	-0,28%	H&M TRUSARDI	142,80	0,42%
OTIGROUP INC	65,96	-2,95%	HENKENS NV	79,50	0,63%
COCOA-COLA CO	49,77	0,88%	ING GROEP NV	11,31	-0,70%
COSTCO WHOLESALE	237,43	-0,53%	KPN (KONIN) NV	2,39	-0,04%
WALT DISNEY CO	117,93	1,66%	KONINKLIJKE PHIL	33,61	-0,36%
3D SYSTEMS CORP	12,85	-5,97%	RANDSTAD NV	43,72	0,18%
EBAY INC	29,75	-0,30%	ROYAL DUTCH SHA	27,69	-0,41%
FACEBOOK INC-A	145,07	-1,89%	TOMTOM	7,81	2,47%
GENERAL ELECTRIC	8,64	-5,05%	TOTAL SA	50,49	-1,83%
ALPHABET INC-A	1.076,91	-1,62%	UNILEVER NV-CVA	48,55	1,63%
HP INC	25,05	-1,76%	W.P. STEWART HOL	475,89	0,15%
HOME DEPOT INC	186,17	-0,97%			
INTEL CORP	48,21	-1,59%			
JOHNSON&JOHNSON	145,45	0,10%			
MICROSOFT CORP	109,45	-2,89%			
PROCTER & GAMBLE	92,42	1,18%			
ROYAL DUTCH-ADR	63,09	0,51%			
STARBUCKS CORP	68,78	0,09%			
TWITTER INC	34,07	-0,34%			
WALMART INC	105,61	0,70%			
EXCHANGE TRADED FND	9,00	0,00%			
ALERIAN MLP - AMLP	9,93	-0,90%			
ISH GBL HY BD - GHYG	48,19	-0,23%			
ISH IBOXX HY BD - HYG	84,42	-0,50%			
ISH SELECT DIV - DIVY	98,31	-0,60%			
ISH MSCI EMKT - EEM	39,86	-1,70%			
ISH MSCI PAC - EPP	42,83	-0,88%			
ISH RUSSELL - HWV	163,92	-0,89%			
ISH S&P 500 - SPY	166,85	-1,04%			
ISH EUROPE - IEV	42,24	-0,40%			
INVESCO DQO TRUS	171,71	-1,58%			
INVESCO DB COMMO	16,43	-0,90%			
SPDR S&P INT DIV-DVX	36,40	-0,36%			
SPDR S&P MID 400	343,22	-0,95%			
SPDR S&P 600 SMA	69,17	-1,69%			
VANGUARD REIT - VNQ	80,51	-0,12%			
WSDMTR JAP H EQ-DXJ	53,12	-1,12%			
Source Bloomberg					

A Standard Of Excellence Since 1916

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.

Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottegatweg (Oost) z/n
P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633
e-mail: pbis@mc-bank.com, website: www.mc-bank.com/pbis

Rechtszaak Ratelband is wereldnieuws

De rechtszaak die Emile Ratelband heeft aangespannen is uitgegroeid tot wereldnieuws. De positiviteitsgoeroe wil graag van de rechter gedaan krijgen dat hij in de burgerlijke stand twintig jaar jonger door het leven kan gaan.

‘Nederlander van 69 jaar oud probeert zijn leeftijd op 49 te krijgen’ koppen veel Engelstalige media, waaronder *The Independent*, *The Guardian*, het Amerikaanse *CNN*, *Huffington Post* en *NPR*. Ook in andere Europese landen en Australië besteedden media aandacht aan de zaak. Een enkele krant, zoals

de Australische *Canberra Times*, schreef behalve een nieuwsbericht ook een commentaar. Redactrice Kerri Sackville schreef: “Ah, Emile. Ik heb je nog niet ontmoet, maar ik heb zoveel mannen zoals jij ontmoet op datingsites. Ze zullen allemaal beweren dat ze zich zoveel jonger voelen. Ze stellen dat leeftijd slechts een getal is en dat je slechts zo oud bent als je je voelt. Maar leeftijd is niet zomaar een getal en het is zeker geen uitdrukking van jezelf zoals genderidentiteit of religie. Leeftijd is een meeteenheid, een absoluut feit, net zoals je lengte een onveranderlijk feit is.”

Hazenpest terug in Nederland

Foto: Shutterstock

De hazenpest blijkt al vijf jaar terug te zijn in Nederland. Al sinds 2013 wordt de ziekte soms vastgesteld, aldus patholoog Marja Kik van de faculteit diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht en het Dutch Wildlife Health Centre. Daarvoor werd de ziekte zestig jaar lang niet waargenomen. In de provincies Friesland, Overijssel, Utrecht en Limburg hebben zich de laatste jaren enkele gevallen voorgedaan en ook in Groningen is er vermoedelijk sprake van geweest. De mens kan ook hazenpest oplopen en er volgens de deskundige zonder antibiotica aan sterven. Bij tijdige behandeling is er weinig reden tot zorg. De besmetting kan van dier op mens overgaan, maar niet van mens op mens. De omvang van de hazen-

pest is moeilijk in te schatten, doordat stervende dieren zich meestal verstoppen en na hun dood niet meer worden gezien. Toch vinden jagers en natuurbeheerders wel dode dieren. Ze melden ook dat ze in bepaalde gebieden steeds minder hazen zien. Ook in enkele andere Europese landen is de hazenpest weer gesignaleerd. In Duitsland moesten zich recent negen jagers tegelijk in het ziekenhuis laten behandelen nadat ze hazenpest hadden opgelopen. Besmetting kan plaatshebben door contact met een zieke of gestorven haas, via een insectenbeet, door besmet water en door het opsnuiven van besmette deeltjes. Zweren, ontsteking van lymfeklieren, koorts en griepachtige verschijnselen kunnen duiden op de ziekte.

Universiteiten kweken toekomstbestendige sla

Foto: Shutterstock

Nederlandse universiteiten gaan onderzoeken hoe sla weerbaarder gemaakt kan worden tegen ziekteverwekkers en klimaatveranderingen. Daarvoor worden de genetische eigenschappen van 500 slasoorten in kaart gebracht. “Zo kunnen slarassen gekweekt worden die optimaal kunnen groeien tijdens droge en warme omstandigheden, in verzilte grond of bij meerlagenkweek”, aldus de Universiteit Utrecht. Volgens de onderzoekers is het de bedoeling dat de beste eigenschappen van slasoorten gecombineerd worden in nieuwe rassen, die uiteindelijk in onze salades belanden.

“Van een aantal belangrijke voedselgewassen, zoals maïs en tomaat is het genoom goed in kaart gebracht en met deze kennis is er bij de veredeling van nieuwe rassen al veel winst geboekt. Voor sla geldt dat veel minder, terwijl dat toch één van de grotere groentegewassen is”, zegt projectleider en hoogleraar Guido van den Ackerveken van de Utrechtse universiteit. Het project ‘LettuceKnow’ wordt voor 4 miljoen euro gesubsidieerd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek. Daarnaast leveren zes grote zaadveredelingsbedrijven een bijdrage van 1,7 miljoen euro.

Mensen

Opperrechter Ginsburg weer aan het werk

Foto: Shutterstock

Ruth Bader Ginsburg, lid van het Amerikaanse Hooggerechtshof heeft amper twee dagen na haar val haar werk hervat vanuit haar ziekenhuiskamer. “Ze maakt alweer grappjes”, zegt haar neef Daniel Stiepleman. Ze belandde donderdag in het ziekenhuis toen ze bij de duikeling drie ribben brak.

De als zeer progressief bekendstaande Ginsburg (85) werd na de opname overladen met steun door haar vele aanhangers. Sommigen boden zelfs aan om een rib te doneren. Ze maakte zich tijdens haar car-

rière veelvuldig sterk voor de rechten van vrouwen en minderheden. Ginsburg is al sinds 1993 rechter bij de hoogste rechtbank van de VS. Ze is voorgedragen door president Bill Clinton en wordt gezien als een van de progressieve rechters. Opperrechters worden in principe voor het leven benoemd.

In het Amerikaanse Hooggerechtshof hebben de conservatieve rechters, na de benoeming van Brett Kavanaugh begin oktober, een vijf tegen vier meerderheid ten opzichte van hun progressieve collega's.

Zonnesonde overleeft 1e duikvlucht

Foto: Shutterstock

Een Amerikaanse sonde heeft zijn eerste vlucht langs de zon goed doorstaan. De systemen aan boord van de Parker Solar Probe hebben de extreme hitte en straling overleefd en werken zoals het moet, zegt de Amerikaanse ruimtevaartorganisatie NASA. De Parker Solar Probe was in augustus gelanceerd. Hij gaat de komende zeven jaar ovale banen rond de zon draaien. De eerste duikvlucht begon vorige week. Afgelopen maandag kwam hij tot op 24 miljoen kilometer van de zon. Nog nooit kwam een sonde zo dicht bij onze ster. Daarbij behaalde de Parker een recordsnelheid van ruim 343.000 kilo-

meter per uur. Beide records worden later nog verbeterd, want in 2024 haalt de Parker een snelheid van ruim 692.000 kilometer per uur en komt hij tot op 6 miljoen kilometer van de zon. Tijdens de duikvlucht maandag werd de Parker blootgesteld aan temperaturen van meer dan 400 graden Celsius. Dat loopt op tot bijna 1400 graden bij volgende duikvluchten. Door koeling blijven de meetinstrumenten aan boord echter op kamertemperatuur. De sonde vliegt nu weg van de zon. In april is zijn tweede duikvlucht. De Parker doet onder meer onderzoek naar de zonnewind. Dat is de stroom ge-

laden deeltjes die de zon constant afvuurt. De zon is namelijk een groot mysterie voor wetenschappers. Het concept van de zonnewind is bedacht door de nu 91-jarige wetenschapper Eugene N. Parker, naar wie de sonde is vernoemd.

Studenten vinden telefoonnummer Rutte op internet

Foto: AFP

Premier Mark Rutte maakt zich niet echt druk over het feit dat een groep studenten van de Universiteit van Amsterdam zijn telefoonnummer heeft bemachtigd. “Zoveel mensen hebben dat nummer.” De studenten hebben het nummer op internet gevonden. “Ik weet niet eens waar het staat”, reageerde Rutte op zijn wekelijkse persconfe-

rentie. Het laat volgens hem wel zien dat mensen bewust moeten zijn van de veiligheid op internet. Rutte kreeg een sms'je van de docent van de universiteit, dat zijn nummer was achterhaald. “Heel aardig”, aldus de premier. Hij denkt nog niet na over een ander telefoonnummer. Pas als hij ‘gestalkt’ gaat worden, verandert hij het nummer, zo liet hij weten.

‘Weinig kennis over pijnstillers’

Chronisch zieken gebruiken vaak veel pijnstillers zonder dat ze er genoeg van weten. Daardoor lopen ze kans op lelijke bijwerkingen. Dit is op te maken uit de Pijnpeiling van het Instituut Verantwoord Medicijngebruik (IVM) in opdracht van het Centraal Bureau Drogisterijbedrijven(CBD) in Nederland. Het onderzoek werd gehouden onder 600 chronisch zieken. De helft van de ondervraagden koopt gewoon pijnstillers bij de drogist. 40 procent van de respondenten weet echter niet dat pijnstillers forse bij-

werkingen kunnen hebben, aldus het IVM. Driekwart vindt het belangrijk dat in de drogisterij deskundig personeel aanwezig is om te adviseren over juist gebruik. De onderzoekers zagen ook boosheid over het uit het verzekeringspakket halen van paracetamol 1000 mg. Hoewel de prijs van een doosje veelal rond de 2 euro schommelt, zou ruim een kwart de dokter een ander wel vergoed middel vragen. “Wanneer de arts daarin zou meegaan, stijgt het gebruik van de risicovollere, zwaardere pijnstillers”, zegt het CBD.

VS legt ‘zoete e-sigaret’ aan banden

De Amerikaanse overheid gaat de verkoop van vloeistoffen met een zoet smaakje voor elektronische sigaretten aan banden leggen. Vloeistoffen met een fruit- en snoepsmaak mogen voortaan alleen worden verkocht in speciaalzaken en niet meer in supermarkten en andere ‘gewone’ winkels. De

zoete vloeistoffen zijn vooral populair onder jongeren. De gezondheidsautoriteiten maken zich hierover zorgen. Zonder beperkende maatregelen ligt er volgens hen een ‘nieuwe nicotine-verslavingsgolf’ op de loer. Het gebruik van e-sigaretten onder tieners is vorig jaar in de VS met 75 procent toegenomen.

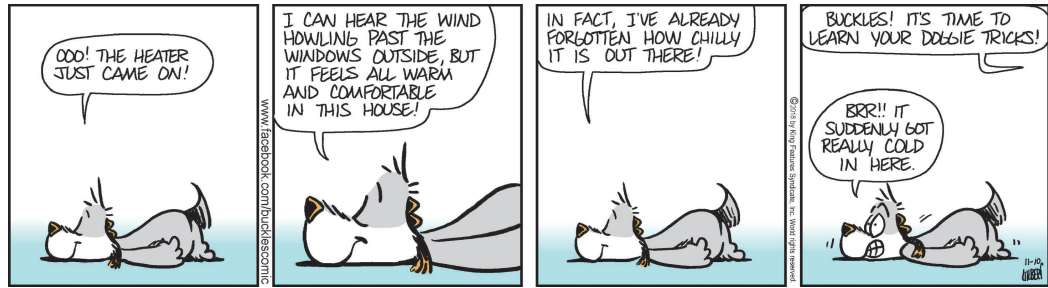
Ook iets leuks voor de Mensen-pagina ?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden ?
Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar :
tlatorre@amigoe.com o.v.v. "Mensen"

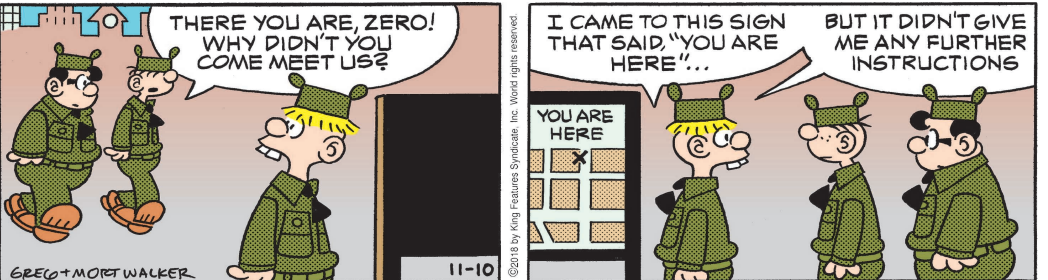
Buckles

By David Gilbert

Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Voetbalsters hebben WK-ticket al bijna binnen

UTRECHT — De Nederlandse voetbalsters hebben een WK-ticket voor het grijpen. De ploeg van bondscoach Sarina Wiegman begon de finale van de play-offs tegen Zwitserland met een ruime zege in Utrecht: 3-0.

Met die comfortabele voorsprong op zak gaat Oranje dinsdag naar de Zwitserse stad Schaffhausen voor de return. Na het WK-debuut in 2015 in Canada zijn de voetbalsters er volgend jaar in Frankrijk waarschijnlijk weer bij, dan als regerend kampioen van Europa.

Op de weg naar de mondiale top weet Wiegman dat onderlinge concurrentie binnen haar groep noodzakelijk is om het niveau omhoog te stuwen. De bondscoach was dan ook blij dat ze deze week een paar moeilijke keuzes moest maken in haar opstelling. Loes Geurts kreeg onder de lat opnieuw de voorkeur boven Sari van Veenendaal, die eigenlijk de nummer 1 van Oranje is, maar bij haar club Arsenal op de bank is beland. Voorin keerde Vivianne Miedema terug in de spits, nadat ze afgelopen maand mokkend op de bank had toegezien hoe Lineth Beerensteyn in het vorige tweeluik tegen Dene-

Foto: AFP

Sherida Spitse (r) brak gisteren de ban voor de Oranje-vrouwen.

marken met drie doelpunten de hoofdrol had gepakt.

Miedema scoort bij Arsenal aan de lopende band, maar tegen de stugge Zwitsers werd ze amper in stelling gebracht. Zwitserland, dat het moest doen zonder de sterspeelsters Lara Dickemann (geblesseerd) en Ramona Bachmann (geschorst), trok zich veelal terug op eigen helft en probeerde de ruimtes klein te houden.

Het is een tactiek die bijna alle tegenstanders toepassen sinds Oranje vorig jaar in eigen land de Europese titel veroverde. Zo krijgt Lieke Martens, de uitblinkster op het EK, in vrijwel iedere wedstrijd dubbele dekking. Het gevaar moest daarom vooral komen van het middenveld, met de diepgang van Daniëlle van de Donk en Jackie Groenen. Zij dokten in de eerste helft beiden een keer gevaarlijk op voor het

doel. Oranje had een spelherleving nodig om de Zwitserse muur te doorbreken. Sherida Spitse krulde kort na rust een vrije trap om de muur, precies in de hoek: 1-0. Zwitserland moest daarna wel naar voren, waardoor Oranje eindelijk wat ruimte kreeg. In de laatste twintig minuten liep de ploeg van Wiegman uit naar 3-0 door doelpunten van Martens en Miedema, waardoor het WK-ticket al bijna binnen is.

Willem II weet weer wat winnen is

ZWOLLE — Willem II heeft in de Eredivisie de eerste overwinning behaald sinds 26 augustus. De Tilburgse ploeg zegevierde bij PEC Zwolle met 2-3. Met twee treffers was Fran Sol de gevierde man bij de bezoekers.

De Spaanse spits, die in de voorgaande drie competitieduels niet had gescoord, bracht daarmee zijn totaal in de Eredivisie op negen goals, voorlopig evenveel als topscorer Luuk de Jong (PSV). De voorgaande acht duels leverden voor Willem II slechts

vier punten op. Dankzij de derde competitiezege klommen de Brabanders naar de elfde plaats. Voor PEC Zwolle daarentegen komt de degradatiestreep steeds dichterbij. De ploeg van coach John van 't Schip pakte uit de laatste vier Eredivisie duels welgeteld één punt.

Willem II kwam snel tot scoren. Damil Dankerlui kopte raak uit een voorzet van Diego Palacios. Na een kwartier trof de Tilburgse ploeg opnieuw doel. Op aangeven van Fernando Lewis tikte Fernando Sol de bal binnen (0-2). Mike van Duinen en

Ouasim Bouy waren aan het einde van de eerste helft namens PEC Zwolle in de afronding niet slagvaardig genoeg. Na de rust zette de thuisclub het offensief door. In de 57e minuut legde arbiter Richard Martens het duel even stil, omdat er bekers bier en andere voorwerpen op het veld werden gegooid. Kort na de hervatting bracht Vito van Crooy de spanning terug (1-2).

Met een fraaie kopbal zorgde Sol na ruim een uur voor 1-3. Zian Flemming wist nog wel 2-3 te maken, maar de Zwolse gelijkmaker bleef uit.

Krajicek legt Zverev vast

ROTTERDAM — Alexander Zverev maakt begin volgend jaar zijn opwachting op het ABN Amro World Tennis Tournament in Rotterdam. De Duitser is de nummer vijf van de wereld.

Foto: AFP

Alexander Zverev

De 21-jarige Zverev deed in 2015, op basis van een wildcard, voor het eerst mee en miste sindsdien geen editie. Begin dit jaar verloor hij al in de tweede ronde.

“Alexander is een typisch voorbeeld van een toptalent dat we vroeg met een wildcard een kans hebben gege-

ven om zich te ontwikkelen. Op die manier krijg je een band met hem en komt hij graag naar het toernooi”, aldus Richard Krajicek. “We deden dit bijvoorbeeld ook met Federer en Dimitrov. Het is mooi om dan te volgen hoe zo'n speler zich ontwikkelt. In het geval van Zverev pakt dat heel goed uit.”

In een eerder stadium legde toernooirecteur Krajicek al Marin Cilic, Kei Nishikori, Stefanos Tsitsipas, Grigor Dimitrov, Hyeon Chung en Nick Kyrgios vast.

Het toernooi begint op 12 februari. Vorig jaar werd het ABN Amro toernooi gewonnen door Roger Federer.

Sport

Veldwijk houdt Sparta met hattrick aan kop

ROTTERDAM — Sparta heeft in de Keuken Kampioen Divisie de koppositie behouden. De Rotterdamse ploeg was op eigen veld met 4-2 te sterk voor Jong FC Utrecht. Lars Veldwijk was de grote man bij de thuisploeg. Hij scoorde drie keer en bracht daarmee zijn competitietotaal op dertien.

Go Ahead Eagles bleef als nummer twee in het spoor van Sparta. De club uit Deventer versloeg FC Dordrecht met 2-1 dankzij een treffer diep in blessuretijd van invaller Pieter Lange-dijk. Het verschil met Sparta is één punt.

FC Den Bosch klom naar de derde plaats. De Brabantse club versloeg voor eigen publiek het eveneens hoog genoteerde FC Twente met 2-1. Het verschil met Sparta bleef twee punten. FC Twente zag de achterstand op de leider uit Rotterdam oplopen

tot vier punten. Sparta begon slecht aan de wedstrijd tegen Jong FC Utrecht. De hekkensluiter van de Eerste Divisie leidde na amper een kwartier verrassend met 0-2 dankzij treffers van Sylla Sow en Nick Venema. Nog voor de rust kwam de Rotterdamse ploeg sterk terug. Rick van der Meer (eigen doel) en Veldwijk (twee) zorgden voor vreugde op het Kasteel (3-2). De drie doelpunten van de ontketende thuisclub vielen in een tijdbestek van zes minuten. Na de pauze sloeg Veldwijk nog een keer toe.

FC Den Bosch leidde tegen FC Twente na 25 minuten al met 2-0. Stefano Beltrame opende de score met een schitterende hakbal waarna Stefan Velkov de Brabantse voorsprong verdubbelde. Tom Boere verkleinde namens de bezoekers in de 32e minuut de achterstand. Daar bleef het bij, ondanks het vertrek van Velkov in de 77e minuut na zijn tweede gele kaart.

Jong Ajax versloeg NEC in Amsterdam met 4-0. Voor de thuisploeg kwamen Dani de Wit, Kaj Sierhuis, Vaclav Cerny en Ché Nunnely tot scoren. Ook Jong PSV won, met 3-5 bij RKC Waalwijk. Cody Gakpo en Joël Piroe brachten namens de bezoekers ieder twee doelpunten op hun naam.

Duitsland zonder Boateng en Ter Stegen

BERLIJN — Duitsland kan in het duel met Oranje niet beschikken over Jérôme Boateng. De verdediger van Bayern München last in samenspraak met bondscoach Joachim Löw een rustperiode in.

Ook doelman Marc-André ter Stegen, eerste doelman van FC Barcelona, werd door Löw niet opgenomen in zijn selectie. De keeper wil de

interlandperiode aangrijpen om zijn schouderklachten te verhelpen. Achter Manuel Neuer werden Bernd Leno (Arsenal) en Kevin Trapp (Eintracht Frankfurt) opgeroepen als keepers.

Toni Kroos komt wel in actie tegen het Nederlands elftal. Kroos laat de oefenwedstrijd tegen Rusland nog schieten en sluit later aan bij de groep. Marco Reus keert te-

rug in de selectie. Hij moest de vorige wedstrijden laten schieten wegens een knieblessure.

Ilkay Gündogan (rugblessure) en Emre Can (schildklieroperatie) zijn niet opgeroepen. Löw laat niemand debuten in zijn selectie. Duitsland speelt donderdag thuis tegen Rusland en ontvangt op 19 november in Gelsenkirchen Oranje.

UEFA onderzoekt wangedrag Ajax-fans

Foto: AFP

De fans van Ajax in het uitvak bij Benfica.

NYON — Ajax wacht mogelijk een straf voor ongedrag tijdens het duel met Benfica (1-1) afgelopen woensdag in Lissabon.

De Europese voetbalbond UEFA heeft een zogeheten disciplinair onderzoek ingesteld naar het wangedrag van de supporters van de

Amsterdamse club. De aanklachten luiden: ordeverstoring en schade veroorzaken. Ook tegen de fans van de Portugese club is een aan-

klacht ingediend bij de tuchtkommissie van de UEFA. Zij zouden stadiontrappen hebben geblokkeerd.

Ajax-supporters gingen voorafgaand aan het Champions League-duel op de vuist met de politie in Estádio da Luz.

Dat gebeurde toen agenten de eerste rijen van het bezoekersvak vrij wilden houden. De politie greep hard in en verwijderde supporters van de Amsterdamse club van de eerste rijen. Fans van Ajax braken stoeltjes af en gooiden die richting de agenten.

Van Bronckhorst en Feyenoord in 2019 om de tafel

ROTTERDAM — Giovanni van Bronckhorst gaat pas volgend jaar met Feyenoord om de tafel om over zijn aflopende verbintenissen te praten. De trainer, die in 2017 met Feyenoord kampioen werd, heeft een contract dat loopt tot medio 2019.

“Ik ben nu bezig met dit seizoen. Er komt een moment dat wij om de tafel gaan zitten, maar ik denk dat het pas na de winterstop is. Mijn

toekomst is niet het belangrijkste nu”, zei de 43-jarige Van Bronckhorst die sinds 2015 trainer is van de Rotterdamse club.

De ploeg van Van Bronckhorst staat nu derde, met evenveel punten als Heracles, de tegenstander van dit weekeinde. “Heracles steekt goed in elkaar en beschikt over veel kwaliteit. Dit is altijd een lastige uitwedstrijd voor ons”, aldus Van Bronckhorst, die tevreden is met de progressie van zijn team. “De

laatste wedstrijden, op het duel met Ajax na, hebben we gespeeld op de manier zoals ik dat wil, met veel beweging.”

Feyenoord mist in Almelo Ridgeciano Haps en Luis Sinisterra, beiden geblesseerd, en de geschorste Jeremiah St. Juste.

Fundacion pa Hende Muhe den Dificultad

Bel: 583 5400 – Primavera 1-B

Ma – Vr 8 am – 5 pm

STOP Huiselijk geweld!